

№ 5-6. NOORED ❖ 1921. KOMMUNAARID.

VENEMAA NOORTE KOMMUNISTLIKU ÜHINGU KESKKOMITEE ESTI
SEKTSIOONIDE KESKBÜROO KUUKIRI.

Peterburis, 1 märtsil.

Ligineb aeg, mil täiub neli aastat sellest aegloolisest silmapilgust, kui Vene töörahvas kukutas tsaarivalitsuse. Tsaarivalitsuse kukutamiseks ei võitnud töörahvas küll neid õigusi, mis ta pärastpoole oktoobrirevolutsiooniga saavutas. Võim jäi endiselt kapitalistide kätte. Mõistagi, et kapitalistid ei tulnud vastu töörahva huvele. Vabrikud ja mõisad, samuti ka muud varandused jäid endisile omanikele. Töörahva huvidega rehkendeti tol korral üpris vähe.

Kuid siiski oli töörahvas palju võitnud. Ta sai vabamalt hingata kui tsaari sandarmite surve all. Töölised vabrikuis, talupojad külas ja soldatid sõjaväes võisid vabamalt ja julgemalt kokku koguda ning arutada omi puudusi ja viletsusi. Seda võimalust kasutas töörahvas oma ridade organiseerimiseks. Tal oli võimalik teha ettevalmistustööd selle suure sündmusel, mis ta korda saatis oktoobrikuul.

Samuti oli lugu töörahva noorsooga. Tsaarivalitsuse ajal polnud nooril mingisugust võimalust organiseeruda. Liig valvsad olid sandarmid, politseinikud ja teised tsaariteenrid. Kerenski valitsuse ajal aga võisid noored juba kokku koguda ja arutada küsimusi, mis neid huvitasid.

Seda „vabaduse raasukest“ ei jätnud noored tarvitamata ja nad asusid energiliselt organiseerimistööle, luues omi ühinguid kus aga võimalik. Ühingute ülesanne oli koondada noori töölisi oma lipu alla, kus õpeteti noori arusaama klassivahedest ja poliitilisest küsimusist. Ei jäetud ka varju kultuur-hariduslike küsimusi, et tõsta noorte vaimlikku tasapinda. Ja me näeme, et selle tagajärjel esinevad noored oktoobrirevolutsioonipäivil organiseerit väena, millena nad kogu klassisõjast osa võtsid.

Pärast oktoobrirevolutsiooni omandas Venemaa noorsoo kommunistlik liikumine hiiglakuju ja selle tagajärjel on V. K. N.-Ü. lipu alla koondunud enam kui poolmiljoni noort töölisi mitmesugusist rahvusist.

Eesti noored aga, kes asuvad Nõukogu Venemaal, on jäänud seni organiseerimatuiks. Väga vähe on neid asundusi, kus leiame noorte ühingu. Siin võib seda nähtust seletada mitmesuguste põhjustega: üldine organisaatorite, ehk nagu öeldakse eestvõtjate puudus, sest energilisemad seltsimehed võitlesid külg-külje kõrval Vene seltsimeestega valgekaartlaste vastu lugematul väerinnul; asunduste geograafilise seisukord ja osalt Vene keele oskamatus ei luband Eesti nooril organiseerimistööle asuda üheskoos Vene seltsimeestega.

Aeg, mis möödunud, ei tule tagasi. Seepärast olgu me kohus olevikus ja tulevikus viljaka tööga tasuda ehk kinni katta neid kahjusid, mis oleme kannud minevikus.

Kas seda suudame? See juures noored ei kahtle. Sest milline jõud võiks vastu panna noorusele ehk takistada noori nende töös, kui neil ei puudu selleks hää tahtmine! Ja tahtmine ei näi Eesti noorilgi puuduvat, sest viimsel ajal on kogu Nõukogu-Venemaal ja iseäranis Peterburis ning kubermangus nooril igalpool päevakorras organiseerimise küsimus. Asutetakse ühinguid, peetakse koosolekuid, ülekreisilisi konverentse ning kavatsusel on ülekubermangulised ja isegi ülevenemaaline Eesti noorte konverents.

Oleme jõudnud organiseerimisalal sarnasesse aegjärku, milline oli Vene nooril umbes neli aastat tagasi — Kerenski päivil. Kui naljakas see ka on, peame temaga leppima kui tõsiasjaga. Ent on siiski rõõmustav, et oleme liikund surnud punktilt. Edespidine töö edukäik oleneb meist.

Oleme jäänud Vene noorist seltsimehist organiseerimisalal ligi neli aastat maha. Peame võitma kõik kaotused. Seda me suudame, sest tulevik, vabariigi seisukord ja kõik võimalused on meie poolt. Vene noored asusid organiseerimistööle kesk klassisõja keerdus. Ühes käes tääki valgekaartlaste vastu hoides, teisega oma ühingu tööd korraldades, on nad hiilgavaid tagajärgi saavutanud. Seda rohkem kordaminekuid võib olla nüüd, mil meil võimalus asuda täie energiaga rahulise loomistööle.

Meil on suured ülesanded ees: lagunend põllumajandusliku elu korraldamine, määratu kultuur-hariduslik töö, ja paljud teised ülesanded ootavad meid. Neid suudame täita ainult ühisel, organiseerit jõul. Seepärast, kõik noored, ühingu punase lipu — töö ja võitluse sümboli alla!

VEEBRUARIREVOLUTSIOON JA NOORPROLETAARLASED.

Aegjärku, mis algas 1917 a. veebruarirevolutsiooniga, võime nimetada Venemaa töörahva noorsoo revolutsioonilise liikumise algastmeks. Tõsi, juba 1910—1912 a. asutasid noored töölised Peterburi suuremais vabrikuis oma ühingu. Kuid nende ühingute pääsiht oli ainult kultuurhariduslik töö. Nad ühendasid väiksearvulist noorte hulka. Massilisest ühingust ei olnud juttugi. Ei võind juttu olla ka ühinguist, kui niisuguseist, millised oleks võind rajada oma töö sotsialismi õpetuselle ehk vähemalt oleksid lahendand noorte majanduslikke tingimusi.

Vaatamata seesuguse loaalse seisukoha pääle, milline oli tollaegsil Peterburi noorte organisatsioonel ehk ringikesil, panid tsaariteenrid neile raudrusika pääle. Igasuguste noorte ringikeste asutamine ning nende tegevus keelati ära. Keelu vastu eksijaid nuhelti tollaegsite tsaari seaduste paragraafide järele kurjasti. Ühiskondlik-poliitilised tingimused, millised valitsesid tsaarivalitsuse ajal, olidki põhjuseks, mis ei lasknud Venemaa noorsooliikumisel areneda säärase kujuni, millise oli omand juba Lääne-Euroopa noorsooliikumine.

Niisuguses organiseerimatus seisukorras võtsid Venemaa noorproletaarlased veebruarirevolutsiooni vastu.

Veebruarirevolutsioon, mis kukutas tsaarivalitsuse, ei toond töörahvale, samuti ka töörahva noorsoole lõpulist vabanemist, ei annud neile täielist õigust oma tahtmise järele elu korraldada.

Vabrikud ja tehased jäid endiselt nende omnikele, samuti jäid ka mõisad endiseile härraile.

Sotsiaalpetised ja kokkuleppelased pöörsid vähe tähelepanu töörahva huvele ja nende nõudmisille. Nad jätkasid verist imperialistlikku sõda, et rahuldada kaukajumalate rõõvhuve. Seks saatsid nad ikka uusi ja uusi töölistesalke väerinnale tsaari jultund hüüdsõna all: „Sõda võldurikka lõpuni!“

Veebruarirevolutsiooni esimesist mesinädalaist toibudes, nägi töörahvas lahtiste silmiga sündmuste tõelist külge ja ta tundis end petetuna. Kuid petetuks ei tahtnud ta jääda. Ja ta otsis väljapääsu teed sellest keerdsõlmest, millisse teda võrkind kodanlased, kes kasutasid momenti, et upitada endid tsaari asemelle troonile igaveseks ajaks. Ent töörahvas leidis ka nende vastu abinõu.

Imekiirusel hakkab ta organiseeruma uueks väljaasteks kapitalistide valitsuse vastu, koondades end enamlaste lipu alla, kes paljastasid kodanlaste alatuid võtteid ja näitasid töölistele õiget teed, mis viib neid täielise võiduni.

Sama organiseerimise ja ühinemise tung valdas ka noorproletaarlasid. Tsaari politseinikkude surve alt vabanemisega tõi veebruarirevolutsioon siiski töörahvale, eriti ka noorile töölistele, suure võidu. Nad võisid nüüd vabalt kokku koguneda

ja arutada julgelt oma põnevamaid päevküsimusi. Koosolekuil jõudsid noored ühiselt otsuselle, et nad oma elukorra paranduseks võivad midagi teha ainult organiseeritult.

Asuti viibimata organiseerimistöele. Igalpool asutati noorte-ühinguid. Nende ühingute ülesandeks oli esialgul pääasjaliselt kultuurhariduslik töö. Kuid noorte arusaamine kasvas; nad teadsid, et kapitalistide valitsuse ajal pole neil võimalik anduda täieliselt endaarendamiselle ja et seda võimalust võita, on tarvis kapitalistide valitsus kukutada. Seepärast asusid nad selle võitluse ettevalmistamiselle. Noorteühingute ülesandeks tehti noorte tööliste klassilise iseteadvuse arendamine, teadusliku sotsialismi ideede propagandeerimine ja majanduslikkude ning õiguslikkude huvide kaitsmine.

Noorte ühinguist selgiteti noorile töölistele seisukorra tõelist külge, juhiti neid klassilisele arusaamiselle, s. o. näidati neile, kes nende vaenlased ja kes sõbrad. Noorte ühingute kaudu propagandeeriti kuulsa revolutsionääri ja töörahva õpetaja — Karl Marxi ideid, milliste teostamine viib töörahva täielisele vabanemiselle. Noorteühingud olid esimesed, kes tõstsid häält noorte huvide kaitseks. Nad nõudsid alaealistele 6-tunnilist tööpäeva; madalate tööpalkade kõrgendust ja nende võimatu viletsate töötingimuste parandamist, mis alles tsaariajast pärit. Kuid kodanlus pole millaski järelandev. Ei olnud ka siis. Oma õiguste nõudmiseks tuli nooril organiseerida streike, mida juhatasid noorte-ühingud. Ja ainult sel teel läks nooril korda Kerenski valitsuselt oma elus mõnesuguseid parandusi saada.

Kõige seejuures ei jäetud vaka alla kultuurhariduslikku tööd, millele noored juba alguses asusid. Asutati kultuur-hariduslikke ringe, klube ja koole, peeti loenguid ja korraldetti kursuseid. Kuid nagu öeldud, oli see töö Kerenski valitsuse ajal üpris raske. Kuigi silmkirjaliselt näisid selleks kõik võimalused olevat, polnud see tõeliselt nii. Riigi poolt ei antud noorte-ühinguile ei mingisugust naturaalist ega rahalist toetust. Seepärast ei olnud neil võimalik palgata omale õpetajaid ega lektoreid, polnud võimalik osta õpiabinõusid ja isegi kohaseid ruume ei saand nad. Kõik oli endiselt kodanlaste käes ja nende võsukeste tarvitada.

Pääle selle tuli noorproletaarlasil kokku pörgata veel iseäralise nähtusega.

Nagu igalpool, nii olid ka siin sotsiaalpetised vett segamas ja mustust külvamas. Nad tükkisid noorte-ühinguisse ja püüdsid seletada, et noorte ülesandeks olgu ainult kultuur-hariduslik töö, kuna ta poliitikast täieliselt loobugu. Nii, näituseks, asutati Peterburis kellegi Schevtsovi eest-

võttel nii nimetat noorte-ühing „Töö ja Valgus“. Mainit ühing oli rajat eelpool tähendat põhimõttele ja peab tunnistama, et ta esialgu kaunis suurt poolehoidu leidis. Teaduse ja valguse poole püüdjad noorproletaarlased läksid instinktiivselt mainit ühingu, et rahuldada omi soove. Päälegi oli see ühing paremine korraldet, sest ta oli kodanlaste hooles all, kel selleks olid kõiksugused materiaalsed võimalused.

Muidugi ei olnud ei „Töö ja Valgusel“ ega ka teisel sellesarnaseil ühinguil pikka iga. Nende elupäivi lühendas märksalt ka enamarenend noorenamlaste energiline vastuagitatsioon. Noorproletaarlased aimasid peagi, mis nende ühingute pääsiht ja nad põgenesid neist viibimata, ühinedes noorte sotsialistlikkude ühingutega.

Vaatamata kõigi raskuste ja takistuste pääle, millised noorproletaarlastil sotsialistlikkude ühingute asutamises ja nende tegevuses ette tulid, kasvasid nad siiski kiirelt kogu laiaulatuslikul Venemaal.

Nende lipu alla koondusid energilisemad ja arusaajamad noored töölised nii linnus kui ka küla-des, et õppida, organiseeruda ja võidelda.

Energilise töö järele näeme noorproletaarlaste rühmi oktoobrirevolutsiooni päivil esimesis ridus Kerenski ja ta käsikute vastu. Oma organiseeruvuse ja distsipliini poolest olid noorte väesalgad silmapaistvamad. Lahinguis Gatshina all Krasnovi ja Kerenski ratsaväe vastu ning Pihkva all Saksa raudpataljoonide vastu näitasid noored üles ülisuurt vahvust ja lahingusuudet.

Veebruarirevolutsioon ei toond meile täielist vabadust. Ta tõi siiski mõnesugused võimalused. Ja neid võimalusi kasutasime selleks, et saavutada täielist vabadust, kukutades kodanliku võimu Kerenski näol.

Selle ülesande teostasime oktoobripäivil 1917 a. Siit pääle algas Venemaa noorsooliikumises uus, helgem aegjärk.

O. Kullerkupp.

NOORED!

Wiimse aja sündmused on meil kõigil filmi ees. Te olete näind või kuulnud sellest suurest võitlusest, mis juba mitmed aastad wältaud kogu maailma töörahwa ja ta kurnajate wahel. Te olete näind või kuulnud neist ägedast võitlusest, mida kolme aasta wälkel pidand teie isad, emad, wennad ja õed oma wabastuse eest, wõideldes taga- ja wäerinnal oma kurnajate vastu.

Wõitlus kestab edesi. Kuigi praegusel ajal wäerinnad waituwad, siiski lüüakse ägedaid lahinguid tagarinnal majanduslikul alal. See wõitlus majanduslikul alal on ka wõitlus meie waenlaste vastu. Wõites kõik majanduslikud wiletsused, häwitades kõik oma klasfilised waenlased, wõime julgelt sammuda tulewasse ühiskonda, kus pole kurnatuid ja kurnajaid, waid kus asub üks suur tööpere.

Et seda wõitu kiirendada, seks on meil waja kõik jõud koondada, et ühisel jõul kiiremalt kõik neid ülesandeid teostada, mis töörahwal praegu kogu ilmas ees seisawad. Ja me näeme omi isaid, emasid, wendi ja õdesid koondumat. Nad koonduwad kommunistliku partei, ametühijuste ja nõukoguliste ajutuste ümber. Nad ruttawad ka punasesse sõjawäkke, et päässi ja mädgaga kaitsta kallist wabadust.

Noored! Kas ei ole ka meil tarwis oma jõudu selle ülesande teostamiseks koondada? Pole wiist sarnast jultunut, sarnast rumalat, kes julgels selle pääle eitawalt wastata. Igakuks meist teab, et me oleme massid, et me oleme need kes rajawad tulewiku.

Arusaadaw, et sarnasel korral peame ka meie koonduma, peame tõmbama oma read organisatsioonesse ja kogu töörahwaga ühifelt wälja minema.

Kui me ringi waatame, siis näeme, et meie naaberid selle ülesande teostand. Meie ligistikus on igalpool noored ühined Wenemaa noorte kommunistliku ühingu. Eesti noored pole weel seda kuigi palju teostand. Meil on alles üksikud ühingud, kuid meil peats kümmed ja sajad olema. Meid eestlasti on üksikuid W. M. K. Ü. ridus, kuid meid peats jüäl tuhandad olema. Sest Wenemaa pinnal on ju rohkesti Eesti noori.

Iga ülesande teostamine nõuab erialgatust ja juhatusi. Seda nõuab ka see ülesanne. Erialgatuse tegid juba ammu üksikute asunduste noored — nad löid noorte ühingu. Nüüd on ka juhatusse juure asutud ja seks on Wenemaa Noorte Kommunistliku Ühingu Reskomitee Eesti büroo. Ta ülesanne on oma juhatusse alla wõtta kõik noorte ühinguid, kus rohkesti eestlasti. Samuti peab ta ka neid juhutama.

Seltsimehed! Tegewuspõld on lai. Tuhandad noored on pimeduses. Tuhandad noored ei leia meelelahutust. Ja meie — kõikide töölis-lalupojaliste noorte ülesanne on neid oma ritta tõmmata, neid kaswatada, neid walgustada ja nende huwide eest wõidelda.

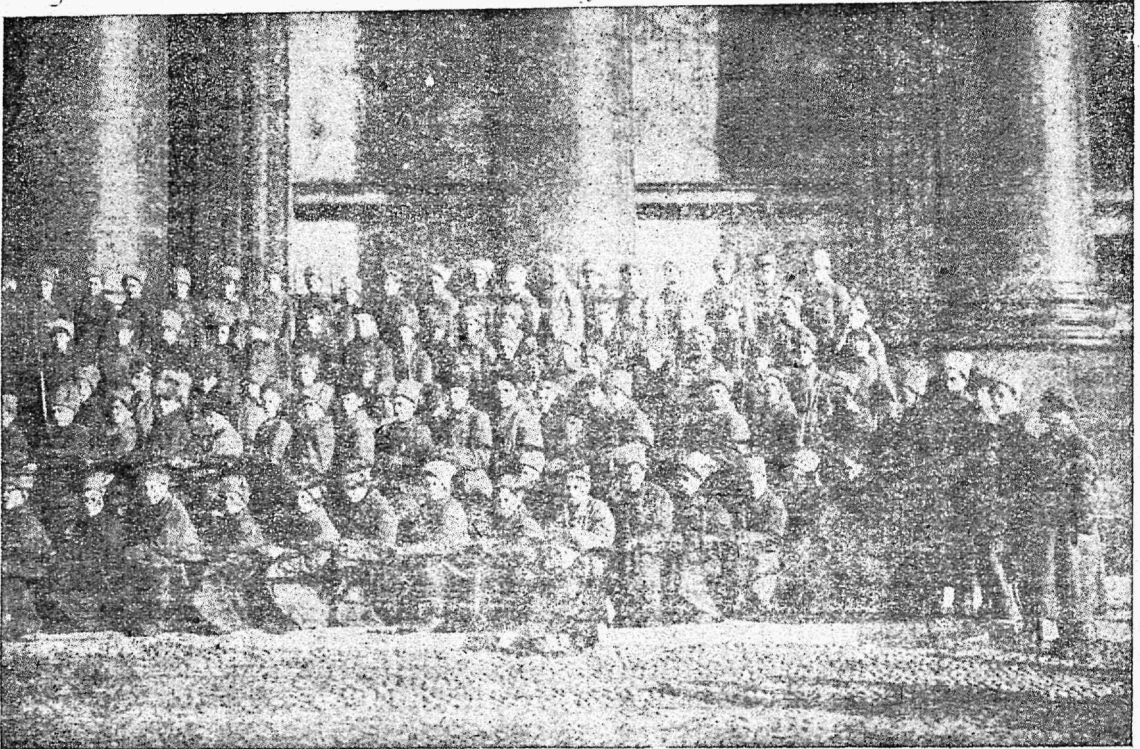
Seltsimehed, ärgate magamast! Üles! Tõbble! Koonduge Wenemaa Noorte Kommunistliku Ühingu ümber.

**Wenemaa Noorte Kommunistliku Ühingu
Keskkomitee Eesti büroo.**

ÜLDSÕJAÕPPUS JA NOORED.

Meie julgeolek kapitalistlikkude riikide keskel võib ainult siis kõigi tormide ja hädaohtude vastu kindel olla, kui suudame endid kindlustada ning varustada sõjalises suhtes, et võiksime igal silmapilgul, kui meid hädaohud rahvusvahelise kapitalistide poolt varitsema näivad, välja astuda organiseerit sõjariistus jõul.

Seda teeb meile kohustavaks nimelt üleüldine rahvusvaheline seisukord. Revolutsioon on alles Venemaal läbi läind, kuna teisel mail ning ilmaotsis võimu veel kindlasti oma käes peab kapitalism. Tema surmtund pole veel saabund. Ja väga kergesti võivad tekkida sääraseid nähtused ja võimalused, mis meid sunnivad püssitääke uuesti

„Юн. Пр.“

Noored enne väerinnale sõitu.

Nõukoguvõim saavutas ja kindlustas revolutsioonivõidud ainult püssitääkide kindlal abil. On salgamata kindel tõsiasi, et mitte ükski revolutsiooniline väljaaste ei või ilalgi lõppeda võiduga, kui väljaastuval klassil pole küllalt suudet, ega võimist püssi käes hoides tegevust avaldada ja revolutsioonilist võitlust jätkata oma ideede lõpuliikuks saavutamiseks. Seda on meile kolmeaastane kodusõja võitluskäik küllalt selgelt tõendand. Ainuüksi organiseerit sõjariistus jõul oleme suutnud kaitsta ja kindlustada oktoobrirevolutsioonis võidet vabadust.

Nüüd aga, mil oleme võitnud pea lõpulikult omad vaenlased ja juba asuda võime rahulikult loovale tööle, ei tohi meie milgil tingimisel veel sõjalist asja unustusse jätta, vaid peame kogu jõuga seda veel plaanikindlamalt ja süstemaatiliselt edesi arendama ning põhjalikult täiendama.

kätte võtma ja organiseerit sõjalise jõuna väljaastuma. Mitte üksnes seks ei tule meil sõjalist organisatsiooni kogu rahvana alles hoida, et meid veel tabada võivad rahvusvahelise kapitaali haiklad, vaid kindlasti ka seks, et teiste maade proletariaat meie sõjalist jõudu eelolevas üleilmises revolutsioonikäigus, otsustavas võitluses kapitalismiga, kahtlemata tarvitama saab.

Need asjaolud annavad võrratu mõjuva touke üldsõjaõppuse asja arendusele, milline küsimus juba Venemaa kommunistliku partei IX kongressil üksikasjalikult läbiarutati ning lõpulikult otsusteti. Tunnisteti tarviliseks luua säärane sõjaline jõud, mis võiks võimsalt kaitsta nõukogulist korda Venemaal ja ka tarbekorral abi anda kogu ilma proletariaadile ta otsustavas võitluses kapitalismiga. Säärase võimsa jõu võib kehastada nimelt üldsõjaõppus, millest kohustet osavõtma kogu Venemaa proletariaat.

Üldsõjaõppuse pääülesandeks on töolis-talu-pojalise klassi muutmine sõjalis-organiseerit rahvaks. Et seda ülesannet täita, on tarviline: sõjaline organisatsioon, kehaline ja vaimlik tervendus, poliitiline kasvatus ja sõjaline õppus, alalise tegevussuute väljatöötamine, mis peab väljenduma igal pool ja kõiges ühiselt ning organiseeritult, kindla, tugeva ja mehise iseloomu kasvatus ühiskondlikkude sihtide saavutamiseks, tahtejõu karastus, massiliselt kommunistlik valgustus- ja haridustöö ning ühiskondlikult kasuliste harjumuste kasvatus tööeluks. Ainult sel moel saab kõikide tööliste eluvorm maailmas igakülgsest vabama rahva vääriliseks.

„Юн. Пр.“ Noored sõjakunsti õppimas.

Kuidas teostada üldsõjaõppust noorte keskel? Sest on ju selge, et üldsõjaõppusest peavad kõige laialdasemalt ja energilisemalt osavõtma noored, sest kõige päält peavad nemad õppima tundma sõjariista ja temaga tarbekorral võitlusse astuma niihästi oma kui ka teiste maade tööliste huvide kaitseks. Noorist tuleb kasvatada sõdureid, kes suudavad teadlikult kaitsta saavutat vabadust ja toetada ilmarevolutsiooni.

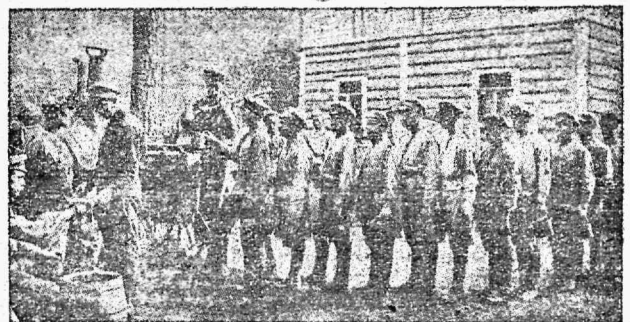
Üldsõjaõppuse teostamine noorte keskel sünnib N. Podvoiski *) kava järele umbes järgmiselt: „Üldsõjaõppuse ülesanne teostatakse esiteks kutseeeliste ettevalmistusega, teiseks sõjalise algõppuse 96-tunnilise õpikava läbiminekuuga, kolmandaks lühikesajalise täiendava kokkukutsetega üldsõjaõppuse koolesse 28 päevaks, neljandaks lühikesajaliste korduvate kokkukutsetega täienduseks mainit koolesse ja manöövritel ning viiendaks organisatsioonilis-metoodiliste koolide kursuse lõpetamisega ja pärast nende staashi praktiliste koolega, mis asutet enam arenend ja aktiivsemate töörahva noormeeste ja neidude jaoks.

Kutseeelise ettevalmistusest võtavad ühtlasi osa ka lapsed, noormehed ja neiud, siia hulka

kuuluvad ka kooliealised lapsed, kel tälund 8 aastat. Kutseeeline ettevalmistus kasvatab neist noorist, kes terved, tugevad, osavad ja võimsad, tahtejõuga inimesi sarnase iseloomuga, kes vastavad proletarisele ühiskonnale. Seda saavutatakse massiliste mängudega, massiliste vabade liigutustega, ühiste spordiharjutustega ja kõikide kutseeeliste osavõtuga majanduslikkude ülesannete täitmisest, mis läheb ühiskondlikuks tarvidusiks.

Arendades noori kehaliselt, hävitab kutseeeline ettevalmistus üksaegu ka kirjaoskamattuse noorte keskel, valgustab neid, annab neile tarvilisi majanduslikke ja riiklikke teadmisi, kasvatab neid töömasside äratuseks, et paremini oma elu korraldada, tõmbab neid kaasa kommunistlikku ehitustööde ja kasvatab neid poliitiliselt nõukoguriigi ehitustööst teadlikeks osavõtjaks ja ta kaitsejaks.

Kehaline arendus ja kutseeeline ettevalmistus 8—14 a. ealiste noorte juures sünnib iseäraliste õpikavade ja plaanide järele, mis väljatöötet vabariigi kehalise kultuuri asutusvahelise kõrgema nõukogu poolt. Kehaline arendus ja kutseline ettevalmistus 14—16 ealiste noorte juures sünnib teise õpikava järele; 16—18 ealiste — kolmanda õpikava järele. Õpikava minnakse läbi nii klassilisel kui ka õhtusel ajal, mis õppusest vaba. Õpikava, niihästi nooremate kui keskealiste juures minnakse läbi üldsõjaõppuse spordi keskkohstis. Kehalise arenduse ja kutseeeliste ettevalmistuse õpikavaga ühendetakse ka 180-tunniline üldkirjaõpetamise kava kirjaoskamatuile lastele ja 96-tunniline poliitilise kirjaõpetamise õpikava.

„Юн. Пр.“ Noored väerlinal lõunatõpidamas.

Sõjaline õpikava on üldhariduslik, poliitiline, sõjalis-teoreetiline ettevalmistus kuni 18-aastalisile noorile ja varem kehaliselt kõvendet ja karastet noorte ettevalmistus sõjalisiks ülesanneteks.

Kehalise ja kutseeeliste ettevalmistuse lõpetamise järele lähevad noored 96-tunnilise sõjalise hariduse õpikava läbi. See õpikava valmistab noormehi ja neide mõistma sõjariistuga ümber-

*) Vaata: N. Podvoiski: Что такое всеобщее? Ком. Интерн. № 15. On ka Eestikeelne tõlge broschüürina ilmuud nende ridade kirjutaja tõlkes.

käima ning organiseerit jõus teadlikult töötama. Sõjaline õppus, 96-tunnilise õpikavaga, sünnib 1½ kuu vältel ühe päev puhkepäevlikkude korduvate harjutustega vabal tööajal üldsõjaõppuse sõjalisil õpipunktel; need punktid seatakse üksteisest nii kaugemale, et noored ei kulutaks üle tunni aja õpipunktil käimiseks.“

Nagu kõigest sellest näha, ei tähenda üldsõjaõppus noorile kaugeltki mitte tsaristlikust korras tuntud kasarmuelu, vaid see teostetakse täiesti vabal ajal ning teatavil aastaajul kindla plaani ja korra järele. Üldsõjaõppus on noorile täiendavaks kooliks, kust ammutatakse neid teadmisi, mis harilikus koolis üldharidusliku õpikava juures pole võimalik teostada. Üldsõjaõppuse eesmärgiks on noorte kasvatamine vabariigi klassiteadlikeks kodanikeks, nende arendamine nii kehaliselt kui vaimlikult.

„Tõmmates kutseeelisele ettevalmistusele kasvavat põlve rahvakihi hulgest, kasvatab üldsõjaõppus neisse parema mõiste kodaniku kohusest. Ja meelitades nii linna kui maa noori spordiga ja gümnaastikaga tegemist tegema, õpetab üldsõjaõppus seega ühtlasi neid mitte oma keha halvaks pidama ega häbenema, vaid nägema tas kõige paremat iluduse ilmutust. Pääle selle — arendades kõiki spordiharusid: ratsasõitu, ujumist, sõudmist, suusatamist, uisutamist ja jooksu üleüldse — toob üldsõjaõppus töörahva ellu kiirendet liikumist kõigis ta avaldusis.“ (N. Podvoiski).

Niisugune on lühikesis joonis üldsõjaõppuse eesmärk. Mis puutub ja kuidas ning milliste abinõudega teostab üldsõjaõppus sporti, mis eriti noori peab kaasa tõmbama, sellest kõneleme edespäidi.

Eduard Juhani.

POLIITILIS-HARIDUSLIKUST TÖÖST.

„Politiitilis-hariduslik töö on W. N. K. Ühingu tegevuse põhialuselt,“ veldaffe mainit ühingu programmi seetohafe pääütüki esimese paragraafi alguses.

Politiitilis-hariduslik töö on olenend kogu aeg neist tingimustist, milliseis olnud me wabariit ning määratilis sihtjoonis arenend meil proletaarne revolutsioon. Revolutsioon nõudis ja nõuab proletariaadilt hull energilisi wõitlejaid ja aktiivseid tegelasi, kes igal ajal walimis wäljaastuma ning ennaastohwerdawalt töötama proletaarse ühiskonna kasuks. Ses suhtes eten-das politiitilis-hariduslik töö proletaarse massi hulgas ülitähhtisat osa.

Laialt organiseerit politiitilis-haridusliku töö töttu propagandeerimine proletaarse massi hulgas klassisõja alguses nõufoguwalitsuse poliitikat, kommunistliku partei töpõhimõtteid ja kommunisti ideid. Tähen-dasime põnewamaid päewaküsimusi ning arendasime proletaarse massi arusaamisi klassiwahedest, klassisõja paratamatusest ja proletariaadi diktaatori wajadusest. Seega seletaw see revolutsiooniline wainustus, mis ergutas hulgalist proletariaati wõitluselle igatsorti waenlaste wastu, kel ei puudund jultumust katset teha proletaarse revolutsiooni werre uputada.

Õdigi waenlaste häwinedes ja seega werise wäärinna ütwideerides kaowad ifeenejstki sõjalised ülesanded. Nende kadades saame wõimaluse asuda ülesandele, millised me tegevuse pääsiht ja püüd.

Sotsialistliku wabariigi tööstuslik-majandusliku ülesehitamine ja uute kultuuriliste wäärustte loomine nõuab meilt suurt hulka energilisi ja teadwuslikke töölisi. Kähtlemata on neile töölilise tarwis teatud ette-walmistust. Seda ette-walmistust wõib neile anda laialdane politiitilis-hariduslik töö.

Samuti, nagu klassisõja alguses politiitilis-haridusliku tööga wõitfime proletaarse massi poolehõitu, wiies

neid arusaamiselle klassisõja wajadusest ja sellest neid aktiivsele osawõtule tõmmates, peame nüüd proletaarse massi wiima arusaamiselle neist suurist ülesandest, mis ootawad meid rahulisel tööpõllul sotsialistliku wabariigi ülesehitamisele.

Politiitilis-hariduslik töö olgu põhjendat marxistlik-kommunistlikule õpetusele. Laialdasis töörahwa hulgis kommunistlikku ilmawaadet arendades, kaswatame arenend ühiskonna liikmeid, kes kähtlemata pühendawad oma jõu ja teadmised kommunisti teostamisele.

Päätähtselpanu tuleb pöördä politiitilis-hariduslikule tööle töörahwa noorte keskel, kaswatades neid kommunisti waimus. Kuna wanemad inimesed alati igale uuendusele käte ja jalgadega wastu sõdiwad ega ningisugusti õpetust fergesti wastu ei wõta, on noored enamasti kõif uuenduste pooldajad ning õpetus leiab nende juures fergesti pinda.

Politiitilis-hariduslik alg töö noorte keskel sünnib noorte-ühingus. Ühingus asutetakse wastaw ring (politiitilis-hariduslik, marxistlik, kommunistlik ehk muu), mille õfetohtesets ülesandets on mainit põhimõtte teostamine. Sels korraldab ring teatud ainete kohta kõneõhtuid ning järjetorralist loenguid marxismi õpetusest, töörahwa revolutsiooni ajalooft, nõufoguwalitsuse põhjeaduseft, kapitalistlikust ja sotsialistlikust ühiskonnast. Kohaste jõudude pnudusel tarwitetagu seetohaseid raamatuid. Tähendet olgu siin „Kommunisti aabits“, mida iga noorte-ühing on kohustet kollektiiv-felt läbilugema ning harutama.

Politiitilis-hariduslik töö ei tohi põhjenetä aimult päälistaudsete politiitiliste teaduste omandamiselle, waib ta peab süwendama noorproletaarlaste teadmisi igas teaduswallas, et nad fergesti wõitfid arusaada kõigest sellest, mis neid ümbritseb. Ainult siis kui neil selge arusaamine ühe kui teise nähtaw ja mitteühtaw

asja kohta, võivad nad sotsialistlikule ühiskonnale kasulikud olla ja kommunismi ideile truuks jääda.

Sets asutatakse noorte-ühingu klubis pääle poliitilise ringi veel mitmesugused ringid: kirjanduslik, muusika, teatri, spordi, põllumajanduslik j. t., millest ühinguliikmed huvituvad.

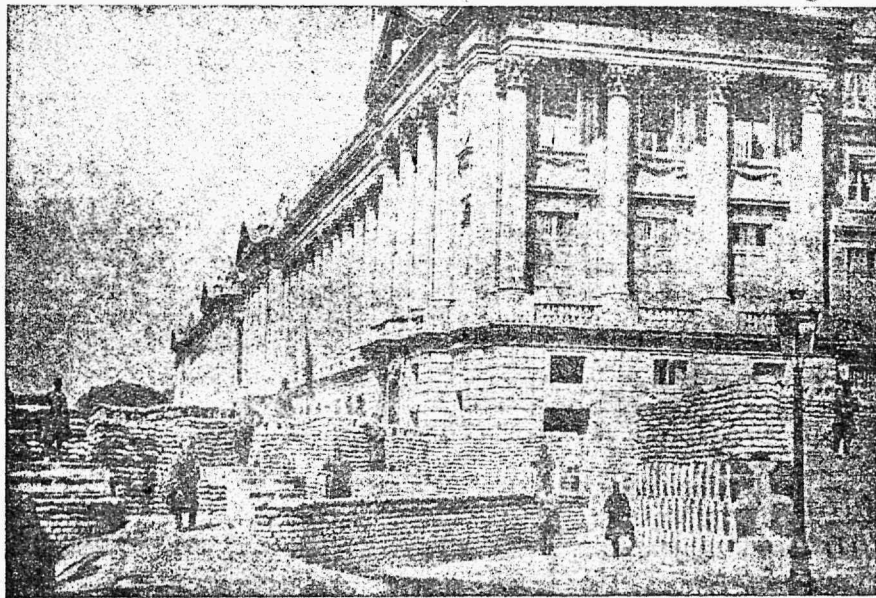
Tarvilist tähepantu peab pöörma ka raamatukogule, kus oleksid saadaval paremate kirjanduste tööd ning poliitilised raamatud, mille kaudu võib põhjalikumalt tundma õppida elu ja taäies töeliseluses. Samuti olgu ühingu ruumes alati saadaval ajalehed, eriti aga noorte kirjandus, kuukirjad ja ajalehed, kus peegeldet noorte elu noorte euseste ja enamarenend seltsimeeste poolt.

Muudugi tuleb nooril oma töv juures kolkupuutuda mitmesuguste raskestega; organisaatorite eht eestvõtjate puudusega, samuti ka kirjanduse ja juhtnõvride puudusega ning paaasjalikelt vastutvõvga, mida avaldavad vanemad ja igasugused tumedad jõud, kes näevad kommunistlikes noorteühinguis oma kadu ja seepärast teisigi nendega kollitavad. Need on papid ja kõik n.n. „usllikud“ eht ebausllikud elemendid. Ent

nende wale ja musta õpetusele peab juba alguses piir pandama. Peab alguses kõvigi waleõpetajail näokat- ted maha tõvdamama ja nende wale selgetks tegema. Kui pappide walel jalad alt lõvvdud, on kergem wõita ka wanemate arusaamatust, kelle mõju all noored sa- gedasti sunnitud keelduma osavõtust ühingu tövst. Mõistagi, et agitatsioonilisi wõtteid tuleb tarvitada ämbruskonnast oleneraait tingimustest. Tuleb rehkenda sügavalle juurdunud usulise wõoluga, pappide mõjuga, wanemate wanameelsusega, sotsiaalse seisutvõ- raga jne.

„On tarvis, et noorte kommunistlik ühing ühen- daks oma teaduse ja kasvatusstöö tövliste ja talupoega tövga,“ ütleb üleilmlikult kuulus tövrahva õpe-

taja — Lenin. Seepärast ärgu sündigu midagi praktilise alusteta. Kui noorte-ühingus kõneldaks kom- munistlikust ühiskonnast, ühistvõvst, õpetetaks kommu- nismi, siis olgu ühingu ülesandets oma liikmeid ka tegelisele tövle tõvmata, et nad wõvtsid arenematu masfile olla eeskujuks. Sets korraldab noorte-ühing

„Юн. Пр.“

„Noorproletaarlase maja“ Peterburis.

mitmesugusteks tövdeks, nii külades kui linnus, tövta- guid, asutab kollektiivseid aiapidamisi ja, kus wõimalik, põllumajanduslikke ning tövstuslikke koovuune. Tege- lik elu on kõige parem õpetaja ja kui teadus prakti- kaga seotud, annab töv maksimum eht üleilmäärä wiljakaid tagajärgi.

Poliitilis-hariduslik töv noorte ühingus olgu koondet tähe alla: noorist nende waimlikkude ja psüho- loogiliste omaduste arendamise teel kasvataada tead- wuslikke ja aktiivseid ühiskonna liikmeid, kellest nõu- koguwabariigil suur wajakudus. Suundarvad noorte- ühingud selle ülesande teostada, siis on nad oma ko- hused sotsialistliku ühiskonna, ühlaasi ka oma õumelise elukorra ees aua täitnud.

Viktor Noor.

On tarvis, et noorte kommunistlik ühing ühen- daks oma teaduse ja kasvatusstöö tövliste ja talu- poegade tövga.

LENIN.

KEELELISEST KÜSIMUSEST*)

I.

Me seisame suurel aegloo teelahkmel: inimkond on teel kommunistlikku ilmkorda. Vana ilm, mis põhjani mäda, on lõplikult hukkumas. Kõik ta väärtused uuritakse põhjalikult läbi ning uute ilmkorda astude võetakse neist kõige päält seda, mis vastab aja kärsikulle ilmele.

On väärtuste ümberhindamise aeg.

Suured murrangud sünnivad ka keelelises suhtes. Keel, kui tunnete, mõistete, ideede selgitav ja edesiandev tegur inimeste ja rahvaste vahel, tuleb samuti ümberhindamisele ja parandamiselle. Eriti peame seda konstateerima Eesti keele kohta, mis on olnud üks kõige puudulikumaid ja labasemaist keelid. Mõisted, mida endaga kaasa toond suur murrangaeg, nõuavad täpikäsitset ja selget edesiandmise võimalusi nii, et ta võimsalt võiks väljendada kogu suure pöördeaja püüdeid, tunge, aateid. Ent Eesti keel omas paplikus väikluses ja rahvuslikus kitsarinnaluses ei suuda seedi kõiki neid hiigla mõisteid nii suure võimsuse ja täpikäsitusega, nagu nõuab seda aeg ja ta edesitungivad tegurid. Aga seda peab keel tingimata omama ja teostama! Vastasel korral võime anda ainult udust, ebamäärast pilti suurest ajast, mis kannab nüüdisaja kangelaslikult võitlevat ühiskonna massi — revolutsioonilist proletariaati uute, paremasse ja heigemasse ilmkorda.

Keele rikastamise ja kaunima kõlavuse poole! — see peab olema meie loosung suuril võitluspäivil.

Kahjuks valitseb Eesti keeles veel täieline Baabeli segadus. Ühtlusest, mis igale harit keelele omane, pole siin juttugi. Üks kirjutab nii, teine teisiti. Eriti on vanad, kes kramplikult kinni hoiavad vanast, paplikust kirjakeelest ja iganend väljendusvormest, üpris konservatistid. Nad ei mõtlegi keelelise parandusi ja rikastamisi ette võtta, vaid tallavad aina vanu radu.

Ent seda südikamad, agaramad ja uuendus-

pooldajad on noored. Noored on, kes pärandavad uue ilmkorra. Noored on, kes ta inimlikke olukordi, tingimusi ja väärtusi maitsta saavad. Ning noored teavad ülihästi, et vanu väärtusi tuleb põhjalikult ümberhinnata, parandada ja ilustada. Kui vanad jäta meile päranduseks keele, mis igakülgsest puuduline uue elu mõisteid ja tundeid väljendama, siis peavad noored ta ümberlooma ja ilustama ning lihtsustama.

See on tingitud ajaloo paratamatusest . . .

II.

Paratamata tuleb Eesti keeles suuri parandus- ja täiendustööd ette võtta. Ja seejuures juhtigu meid hüüdsõna — enam internatsionaalsust, maha rahvuslik kitsarinnalus! Tuleb keelt uute sõnadega täiendada, rikastada, ilustada, lihtsustada, et võimaldada uue aja mõistete, tungide ja püüete suurepäraselt, selget ja otsesest väljendust. Ja et seejuures hoiduda eksisammest, tuleb pöörata kas või keelemeistri Aaviku juure, kes keelelises suhtes igatahes äärmine revolutsionäär ja kelle väljatöötet keelereegleid noored seni igasuguseid uuen-dusi ammutand. See seni paratamatu nähtus, kuni meil omal puudub proletaarne keeleteadlane-revolutsionäär. Kui kodanlikud teadusmehed ja õpetlased seni meile osalt hariduse- ja teaduse-andjaks, siis olgu nad veel ka keelelises suhtes seda. Mingisuguste võtete ega takistuste eest ei tohi meie noored keeleharrastajad tagasi kokkuda!

Rõõmustav nähtus, et „Noored Kommunaarid“ on asund juba keelelisele murranguteele. Kahtlemata tuleb alguses palju väärtusi ja eksimusi ette, ent need on esialgul paratamatud. Tulevikus kaovad nad niikuini. Õpitakse, harjutakse, tehakse katseid . . .

Ent esimesed sammud keele kaunima ilu ja kõlavuse poole on tehtud ja seda tuleb arve võtta — ja see olgu aina tervitet!

Arno Kevade.

MÄLESTUSED ESIMISEST ÜLE-EESTIMAALISEST NOOR-PROLETAARLASTE KONGRESSIST.

Arusaades, et noorproletaarlaste ridus peab olema üksmeel, — et sääl, kus kõiksuguste raskuste vastu, mis ümbritsevad proletariaati, ühiselt välja tuleb astuda ja et ta ainult üksmeelse võitlusega võib lõppvõidus kindel olla, tekkis Tallinna „Sotsiaal-Demokraatliku Noorte-Ühendusel“ mõte kokku kutsuda üle-eestimaalist noorproletaarlaste

kongressi. Selleks asuti juba pärast oktoobri-revolutsiooni eeltõhe: kirjuteti üleskutseid, teadusteti eelolevast kongressist olevaile noorte-ühingule jne. Viimaks jõuti eeltõega niikaugele, et 1918 a. algul võis kongress kokku astuda. Kongress peeti ära 4 ja 5 veebruaril Tallinnas — puutööliste amet-ühisuse ruumis, mis nimeteti „Konverentsi saaliks“.

*) Avaldame vaielusainena. Arvame, et keeleküsimus on seevõrd tähtis, et tast huvitet laialdasemad ringkonnad ning loodame, et küsimuse kohta veel mitmedki „Noorte Kommunaaride“ veerul sõna võtavad. *Toimetus.*

Päevakorda oli võetud: Aruanded kohtilt; ühise programmi ja põhikirja väljatöötamine; ühingu taktika; ühenduse nimetus; häälekandja väljaandmine; albumi väljaandmine ja Esperanto keele küsimus. Saadikuid oli ilmund Tallinnast, Narvast, Haapsalust, Tartust ja vististi veel P.-Kundast ja Aserist — üleüldse 20—25 inimest. See pääle vaatamata, et kongress nii väikearvuline, oli ta siiski asjalik ja töökas ning, mis pääsi, saadikute hulgas ei puudund revolutsiooniline vaimustus.

Juba alguses oli märgata, et kongressil on algamas torm, et tulemas lõhe. Sest mitmed delegaadid tõmbasid omale tähelepanu iseäralise ülespidamise ja „kärene“ usega“. Nimetatet käreemeelsuses paistsid silma juba noorte saadikud, kes esitasid endid anarkia-kommunistliku fraktsioonina. Kuid nende aruamata käreemeelsuse ja käredate kõnede üle ainult imesteti. Mõju neil ei olnud.

Juhtivat osa etendas kongressil Tallinna S.-D. Noorte Ühenduse kommunistlik fraktsioon, sest ta esines juba varemalt väljatöötet kindla ja põhjaliku kavandiga, mis ka kogu mainit Noorte Ühenduse poolt hääks kiideti.

Palju müra ja helevust tekitas kongressil Noorte Ühenduse nimetuse küsimus. Et selgemat pilti anda, peatan pikemalt selle küsimuse juures. Küsimus võeti juba varemalt arutusele Tallinna S.-D. N.-Ühenduses, mille pääkoosolekul vaieldi: kas jätta ühing lihtsalt sotsialistlikuks ehk nimetada kommunistlikuks. Kui Lenin juba 1917 a. kevadel tegi enamlaste parteile ettepaneku, et ta ümber nimetaks end kommunistlikuks parteiks, siis oli partei aktiivseist töölistest enamus selle vastu. Ent noored otsustasid selle küsimuse palju revolutsioonilisemalt. Nad otsustasid oma ühingu nimetada kommunistlikuks, ja selle otsusega esineti ka kongressil.

Otsustav tund oli käes. Ettepanekuid oli üleüldse kolm: 1) Ühing nimetada kommunistlikuks; 2) nimetada anarkistlik-kommunistlikuks ja 3) jätta endine nimetus, s. o. sotsiaal-demokraatlikuks. Tekkisid elavad läbirääkimised ja seletused. Viimaks hääleteti. Ja siis — „anarkistide“ ja „sotside“ esitajate ridus täieline segadus! Müra ja kära. Mis oli juhtund? Vastu oli võetud kommunistliku fraktsiooni ettepanek, s. o. tunnistada noorte ühing kommunistlikuks. Anarkistid lahkusid neile omase kisaga kongressilt. Kuuldus hüüdeid: „Nende koht pole siin!“ „Küll teostame

nendetagi oma ülesanded“ jne. Kongress jätkas rahulikult oma tööd.

Pikemaid läbirääkimisi tekitas veel noorte „Albumi“ väljaandmise küsimus, mis pidi ilmuma iluköites kord aastas. Muidugi näis see raske teostada olevat, sest puudusid jõud ja olid mitmesugused takistused. Kuid lootus oli ometegi. Sest ilmus ju varemaltki Tallinna S. D. N. Ü. kuukiri, mida kavatseti järjekindlalt väljaanda, kuid Saksa okkupatsiooni ajal häviteti ta Eesti kodanluse poolt. Ja isearanis tuntavaks sai „Noore Sotsialisti Jõulu Album“, mis 1917 a. välja anti. Senini oli puudund Eesti noorproletaarlasil oma kirjandus. Nüüd oli algus tehtud. Olguigi, et ta ilukirjanduslikus suhtes kuigi kõrgel ei seisnud, vastas ta teatavas mõttes noorproletaarlaste huvidele. Kui me juhime tähelepanu artiklite sisule, siis näeme sääal revolutsioonilist vaimu ja edesipüüdu, mis omane noorproletaarlasile. Seepärast võimegi allakriipsutada mainit kirjanduslikkude katsete tähtsusele, — ja sääraseid katseid tervitas ka kongress.

Üldiselt kongressi resultaate kokkuvõttes peab konstateerima, et kongress töötas hää eduga, töötades välja tulevase töökavandi ja luues keskorgaani, kelle ülesandeks kogu töö jätkamine ja ühingu organiseerimine.

Ei suutnud aga keskorgaan veel tegelikke samme astuda, kui ta juba häviteti. Aktiivsemad tegelased olid sunnitud põgenema oma ja väljamaa valgekaardlaste rõõvsalkade eest, kes veristasid Eesti töörahvast. Paljud noortest kaotasid oma elu, paljud keideti vangikeldreisse hallitama. Need noored aga, kel õnn oli valgekaardlaste küüsisst pääseda, asusid oma vanemate seltsimeestega ühise vaenlase vastu üksmeelselt võitlusse.

Eesti noorproletaarlaste kommunistlik ühing oli saand surmahoobi. Kuid kadund pole idee, mida kandsid noored oma rinnus ja selle idee teostamise eest peavad nad võitlust, kes vabal nõukogumaa pinnal, kes valge Eesti kodanluse ikke all.

Ja nüüd, mil alles hiljuti täius kolm aastat esimesest üle-eestimaalisest noorproletaarlaste kongressist, seisavad osa Eesti noori Nõukogu-Venemaal terve rea konverentside eel, millistest paljud mitmel pool juba peetud.

Ka teile, noorproletaarlased Eestis, jõudu ja edu uuesti kogumiseks noorte võitlussalka, et esineda üleilmse noorproletaarlaste võitlusväe — Noorte Kommunistliku Internatsionaali aktiivse rühmana.

Erna Raudkepp.

Noored seltsilised ja seltsimehed! Asutage oma ühinguid: nende kaudu sammume valguselle ja teaduselle, mis kingivad meile õnnelise tuleviku.

PARIISI KOMMUUNA PÄEV.

18 märtsil 1871 aastal, s. o. 50 aastat tagasi, kui verine heitlus Saksa ja Prantsuse kodanluse vahel oli lõppemas, tõstsid Pariisi töölised julgelt ja uhkelt üles veripunase lipu, astusid verisse võitluse kodanlusega ning neil läks korda kukutada ta valitsust. Ja kohe asusid võidurikkad töölised kommuuna loomisele, et maksta panna uut korda vabaduse, vendluse ja sarnaduse põhimõttele. Kodanluse varandus, mida see töörahva kurnamise läbi oli omandand, võeti sotsialiseerimise teel üle. Pandi kindlalt maksta proletariaadi diktatuur. Ühe sõnaga — loodi põhialus kommunistliku korra ülesehitusele. Pariisis — ses ilma kuulsas kodanlaste võimukantsis Prantsusmaal — lehvitsid punased lipud ja proletariaat, kes esimest korda maailmas kodanluse kukutamise toime oli saand, pühitses oma suurt võidupüha.

Ent raske oli Pariisi kommunaarel võimu lõpulikult kindlustada ja oma käes hoida. Teisis linnus ja maakonnis märatses veel kodanlik võim. Säälsed töölised ei suutnud veel lahti rabelda kodanluse raudahelaist ja ühineda Pariisi kommunaarega, et seejärel ühiselt kogu Prantsusmaal kodanlust lõpulikult kukutada ja maksta panna kindlat töörahva võimu — kommunismi. Ning see asjaolu andiski kodanlusele teisis linnus ja maakonnis oma võitlusväge organiseerida, et tormata Pariisi, kukutada töörahva võimu, hävitada kommuunat.

Algasid verised võitlused Prantsuse kodanluse ja Pariisi kommunaaride vahel, mis vältasid pea kaks kuud.

Võitis kodanlus, sest ta võitlusväed olid võrdlemisi mitu korda suuremad ning Saksa kodanluse toetav käsi aitas igapidi kaasa. Kukateti töörahva võim, häviteti kommuun, mis kestnud kõigest kaks kuud. Tuhandad ja kümned tuhandad kommunaarid langesid metsikult määratseva kodanluse tapakirve all. Hullumeelses vihas määratsev kodanlus ei annud armu isegi lastele, ei raukadelle, ei töörahva noorsoole. Omas võidujoovastuses unustas kodanlus inimsuse — ta oli barbaariks muutunud ja tundis ääretut lõbu töölise poomisest, piinamisest, tapmisest.

Kangelaslike kommunaaride veri värvis Pariisi uulitsaid. Nii suurt verisauna polnud kodanlus veel kunagi ega kusagil töörahvale valmis-

tand, kui tegi seda Prantsuse kodanlus 1871 aastal Pariisi töölisele. Ohvrite hulk, mis verijänu-line kodanlus töörahva paremate poegade ja tütarde vendlikust perest omale saagiks ahnitses, tõusis 100 tuhandani.

Kallilt lunastas kodanlus omale võidu. Mitte kergelt ega ka vähema võitluseta ei annud Pariisi kommunaarid võimu käest. Nad võitlesid tervelt kaks kuud oma kurnajate vastu. Võitlesid kuni viimne suurtükikuul, viimne kuulipilduja lint, viimne püssipadron oli välja lastud — võitlesid viimse veritilgani barrikaatel, punaste lippude saatel. Ning sellest aeglolisest võitlusest võtsid endohverdavalt osa ka noored kommunaarid, — töörahva julgemad ja vahvamad pojad ning tütreid. Ja nad langesid ühes oma vanemate vendade ja õdedega võitlusbarrikaatel . . . Langesid ja surid kui kangelased omas aatelises võitluses.

Kodanlus võitis, kodanlus pühitses töörahva kangelaste verimeres oma võidupüha. Neil oli ometi korda läind töörahva võimu hävitada.

Millised asjaolud olid kodanluse võidu päätingimusiks? Kahtlemata too asjaolu, et Pariisi kommunaare ei suutnud toetada kogu Prantsusmaa töölisklass. Mujal polnud töölise võitlusorganisatsioone, kuna kodanlusel pea igal pool olid oma võitlusväed. Pääle selle toetas Prantsuse kodanlust Saksa kodanlus. Nende vahel oli lõppend küll alles verine võitlus, ent nähes töörahva vastuhakkamist Pariisis, said nad korraks „häiks sõbruks“, ühinesid ja kukutasid Pariisi töörahva võimu, milles kaklev kodanlus nägi ühist hädaohtu.

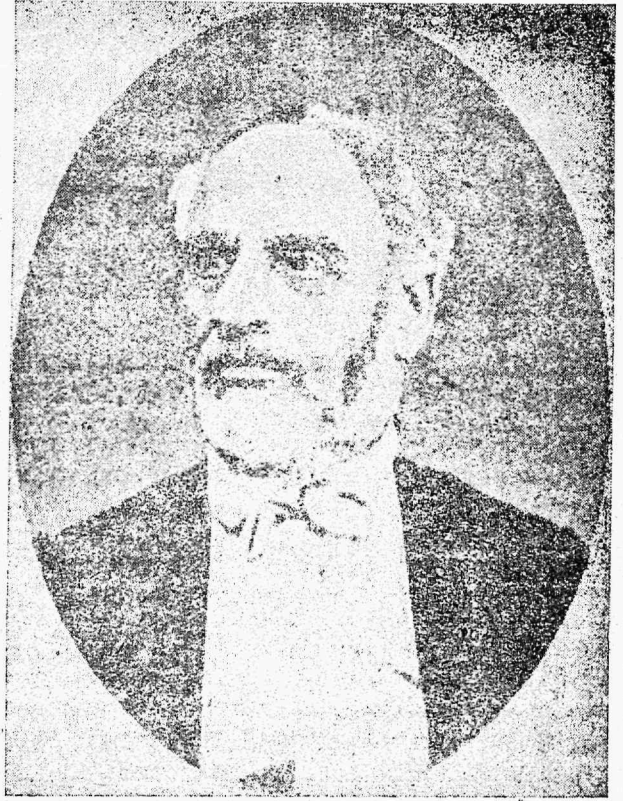
Pariisi kommuun hukkus, ta loojad häviteti. Aga seda ilusat ideed, mis Pariisi kommunaare võitlusse kihutas oma põliste kurnajate vastu, ei suutnud ega süuda kodanlus siiski hävitada. See kestab edesi.

Pariisi kangelaslike kommunaaride idee inimkonna vendluse riigist on meid, Venemaa kommunaare lõpulikule võidule viind. Me teostame nüüd selle idee tegelikult, mille eest Pariisi kommunaarid 50 aastat tagasi võitlesid ja langesid. Ja lähineb silmpilk, mil kogu ilma töörahvas selle idee eest otsustavasse võitlusse astub oma kurnajate vastu ja — võidab!

Ed. Juhani.

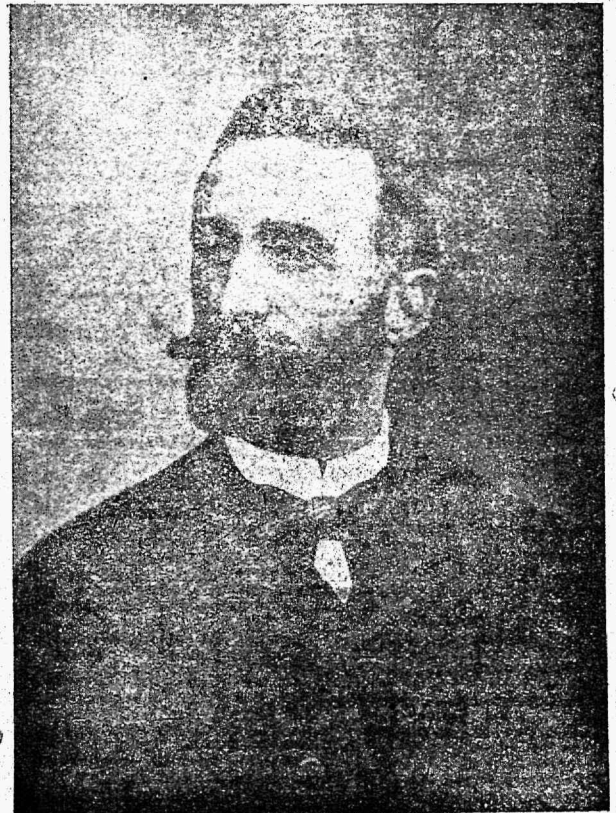
Jaroslav Dombrovski (sündis 1839 a., suri 1871 a.).

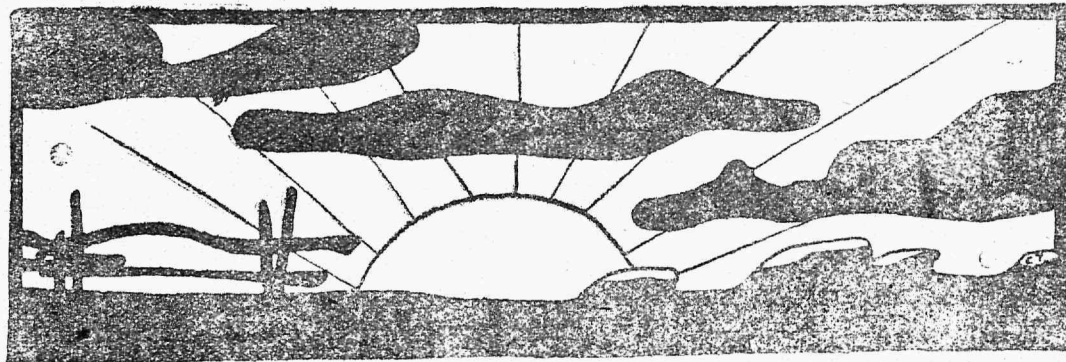
L. Ch. Delesluze (sündis 1809 a., langes barrikaadil 1871 a.).

Toni-Mollin (sündis 1832 a., lasti maha 1871 a.)

Emilie Eudes, Pariisi Kommuuna kindral.

PARIISI KOMMUUN.

(Kommuuna märtrite mälestuseks pühendet.)

*Seistes kommunaaride vastvärskel haul,
ma pisaraid leinates, nuttes ei kalla.
Ma avan vaid ajalooräamatu valla
ja märgin kommuuna-loo mälestuslaual'.*

*Pariisi Kommuun oli tõrvikuks teel
kui sätendav täht meil pilksasel ööl.
Te juhid meid vaimustand vabadustööl;
nad lahingus võidelnud rühmade eel.*

*Tal vaenlased noorena kaevastid haul;
ta juhid on kustutand timuka kuul
kui varjuta küünlatule tormine tuul.
Ent aade — see siranud tähena kaua.*

*Oo, langend kommunaarid — mu vennad ja õed!
Te aateid nii kõrgeid ma edesi kannan;
neil ohverdand hinge ja elugi annan,
et kohaksid vabaduslained kui koskedel jõed.*

*Ju viskundki õhe on valguskiir särav
ja kumiseb Marseillaise kajast planeet:
sest lahti nüüd murtud on Vanailma neet
ning avat ju võitjaille Uusilma värav.*

* * *

*Seistes nüüd jälle katastroofide eel,
ei ehmu ma, pisaraid nuttes ei kalla,
vaid põrahtan raudraske aeg-värava valla
ja tormhoona edesi murrand ma rajatud teel!*

Peterburis, 18. III. 1921.

Oskar Kullerkupp.

HENRY BARBUSSE KIRI NOORILE KOMMUNAARELE.

„Kommunistliku Noorsoo Internatsionaali“ Saksa väljaande jaanuarikuu numbris ilmus üleilma kuulsa Prantsuse kirjaniku Henry Barbusse kiri kogu maailma noorile kommunaarele, mis järgmine:

Kallid seltsimehed! Olen rõõmus tarvitama teie poolt pakutud juhtumust uueks tõenduseks, et vaimlikud ja südamlikud sidemed seovad mind vennaliselt ja kindlalt teiega ja kogu maailma noorte kommunaaridega. Kirgliku põlgusega, mis kunagi minus ei kustu, avaldan veel kord protesti militarismi vastu, millele teie ja te sarnased olete sõda kuulutand ja millele te kindlasti korra lõpu teete.

Need teie hulgast, kes võtsid osa sõjast ja kes seisid mudaseil ja õudseil lahingväljul Prantsuse mündreis olevate inimeste vastu, teavad, et lihtsõdatite rinnus ei olnud millalgi tõsist viha nende vastu, kelle pääle nad olid ässitet. Ainult suured härrad, riigimeestest kuni militaristlike ohvitsereni, müüdavad advokaadid ja ajakirjanikud, kes tegid põlgusest eneselle käsitöö, õhutasid sõjariistus rahvaid vihale ja võitluselle. Kuid need vihatud olid ainult pääliskaudsed ja kadusid samuti kui langesid sõjariistad meie käsist selle järele, kui nägime oma vastas enesesarnaseid.

Kolm kuud tagasi asutasime meie Genfis endiste sõjast osavõtnute Internatsionaali. Meie koosolekute vaheaegul, mil tegime kindlaks „endiste valgustet ja vastuhakkand sõjameeste seltsi“ põhikirja punktid ja mil uurisime sõja ideed kuni selle juurini — kapitalismini, oli mul sagedasti juhus kõnelda sakslastega, kes seisid sõjas teisel-pool traataedu. Nad kordasid mulle kõiki neid sõnu, millega oli neid ässitet vaenlase pääle ja oli valus ja õudne konstateerida, et ühed ja samad tõendused, ühed ja samad lamedad kavalused ilma ühegi erandita, olid tarvitusel nii ühel kui teisel pool. Sel ajal kui teie rahvuslased ja isamaalased tõendasid teile, et rahvaste vendlus on ainult pettepilt niikaua kui Prantsusmaa on võitlusvõimeline, seletasid meie isamaalased ja rahvuslased, et iga inimikkuse tunne on ainult mõttekujutus seni kui pole sõjariistad võetud sakslasilt, sellelt rõõvrahvalt. Meile räägiti samal momendil kui teilegi, et vastane püüab õigluse ja vendluse pettepilti ja mõttekujutust kasutada ainult oma kasuks. Ja tol ajal, kui koritati meile neid nii üksteise sarnaseid ja alatuid sõnakõlkse, värisemise viha pärast ja ei imestand põrmugi selle üle.

Kuid ajad on muutund. Nii hirmsad ja traagilised kui sõjamälestused ka ei ole, hakkab neist siiski nõrk, kurb valguskiir läbi paistma. Ja selle

valgusel näeme ühtlust sääil, kus me seda oodagi ei teadnud ja esile tulevad koledad erilikused seni veel õnnelikult koosseisvas üksuses. Ühiskonna alused on maavärisemise läbi põhjani vapustet. Me küsime enestelt: miks sunniti meid tegutsema niiviisi, kui tegime seda, kuidas juhtus see, mis otstarbel, kelle kasuks? Te küsite samuti. Meie püüded ja otsimised lähevad ühes sihis ja aastasadade lahkumineküte järele satuvad need ühte ja inimkond seisab uuesti teelahkmel, kuid seekord küll viimast korda. On kaevat uus kraav ja miski ei või tulevikus seda täita. On ainult üks vool, mis vabastab, mis võidule viib ja mil on ajalooline jõud.

Ihm oli halvasti moodustet ja ei võind elada neis tingimuses, mis oli loond endine ühiskonna süsteem, sest need tingimused olid ebaloornulised, olid kui kurnav haigus. Teie, ühiselt nii paljudega, olete hakkand ehitama uut ühiskonna korda, mis vaatamata kõigi laimude pääle, saab olema mõislik ja õiglane.

Sellest uuest ühiskonna vaimust tekib järkjärgult uus ühiskondlik seadlus ning saavad võimaluks kõik uued suured pöörded. Revolutsioon, mida silmas peate, püüab saavutada õiglust. Saksa rahvas peaks silmas pidama seda ajaloolist vaatepunkti. Nüüd aga töötatakse teie juures ses sihis, et tuletades alati meeles sõja tagajärgi, õhutada teis viha ja kättemaksu himu. Tõsi, et Saksa rahvale on antud endiste vaenlaste nõude pääle tugev tõuge tagasimineku sihis, kuid tuleviku kohutavate probleemide tõsine lahendamise ei seisa mitte selles, et asetada uuesti sõjaväed teineteise vastu, ei ka mitte selles, et meie kui lapsed ehk metslased katsume oma viha kustutada uute kättemaksmiste läbi. Sellele järgnevad ainult uued laastamised ja sõjad ning rahvaste veriojad saavad igavesti voolama. Me kõik peame selguselle jõudma, et võitjaiks ja võidetuiks 1918 aastal ei ole mitte need, keda selleks peetakse, vaid et tõepoolest kõik rahvad, kõik lihtsõjamehed, vaatamata nende mündri pääle, olid sõjaohvrid ja kõik need, kes sõjast ülejäänd, kannatavad ühtlaselt sõjatagajärgede all, et nad kõik ühtlaselt tunnevad sõjatagajärjel lagunemist. See häbistav tõde võimaldab meil unistada vabanemisest ja lõppude lõpuks võime seda saavutada revolutsioonilise üldise õigluse kaudu. Minu seltsimehed ja mina pigistame vennaliselt teie kätt, ja vaadates tulevikku hüüame teile kõigest südamest: „Elagu rahvusvaheline kommunism!“

Henry Barbusse.

LUULE

„KAUEM RAUDU ME KANDA EI TAHA!“

Pimedust läbistes eetervoo sõul,
ööd valdas noolena valguskiir särav.
Ja korraga tööväe vägeval jõul
raksates valla läks vanghoone värv.

Uulitsalle viskusid orjastet väed,
purustes kandaleid, käsikõitvaid kette.
Vabrikuist, keldreist rakused käed
tähtede kõrguselle heitsid rakette.

Hüüd proletaarlaste miljoneist rinnust:
„Kauem raudu me kanda ei taha . . .
Ike kaelast, käest köidikud maha,
käis läbi signaalina küladest, linnust.

Kustus kui maavärin tugevalt vastukaja:
„Maha verega võidetud troonid!
Tund tulnud mil tasuda vaja . . .“
Värisege tsaarid, oo veritsitroonid!

Ent proletaarlaste vägi ju mässhoos,
pääsedes köidikuist pidevaist valla,
tormas barrikaatele võimsas tempoos —
mürinal hüüdis türannide: „Alla!“

Käristasid kuulpritsid õhkkangast rihmana:
võpatas Romanovi vägivalla troon.
Sülitasid suurtükid kuultina vihmana;
varises mutta monarkia mõnitet kroon.

Saabund on orjade võitpäeva algus . . .
Hukkuvad troonid trompeetide kēras.
Helkma planeedil löönd virgastav valgus.
Vastselt ilm sünnib ses kiirgavas säras.

Peterburis, 12. III. 1921.

Oskar Kullerkupp.

VÕITLEJAD.

Me ruttame ikka nüüd edasi,
ei peatada saa veel mahti —
pole aegagi vaadata tagasi;
äge võitlus on läind meil lahti!

Me lõhume ära kõik tõkkes teelt
ja vabastame köidikuist rahvad.
Ei ronkade kari või heiduta meelt:
me võitluse väed on nii vahvad!

Me aadete sätenav kõrguse tipp
ju kauguses paistab me silma:
pea lehvima lööb me punane lipp
verega vabastet töörahva ilma.

Arno Kevade.

KAHE ILMA VAHEL . . .

Nüüd südamed tuksumas inimsoo põues
nii kiirelt ja tuhatkord tulises ihas,
et võidelda, võita ehk surra . . . tal vihas
keeb rind . . . Ja mässuleegi tormises kihas
on tõstetud suitsevail korstnail punane töölipp üles.

Nüüd katkenud raudane kõlisev ahel
Ning hävind on orjus ja kadunud piin . . .
Kuid helkima tõusnud on rahvaste vahel
üles punane tähis . . . Ja teostumas siin
tööriik, kommunism, kesk kurnatud maailma süles!

Kusta Ükspere.

VEEL ÄGEDAMALT MÖLLA MARU!

Veel ägedamalt mölla maru,
veel vihasemalt hävita, murra!
Ei aeg anna pidada aru —
mis vana, sel määratud surra.

Mis vana, see kaduma peab nüüd.
Ta uuele andma peab ruumi!
Ikka edasi! — kutsub veel võitluse hüüd
meid noori — südameid kuumi . . .

Ei karda me vihast tormide merd
mis neelab nii mitmedki mehed:
Meis küllalt on julget sõduri verd —
ja võitluse read veel tihed . . .

Veel ägedamalt mölla maru,
veel vihasemalt hävita, murra!
Ei aeg anna pidada aru —
mis vana, sel määratud surra.

Arno Kevade.

IHKVAD VERD.

Me vaenlased ihkvad verd kui jänused shakaalid.
Ja silmad neil loitvad kui tulised opaalid,
kesk võitluse, heitluse veriauru vinet,
mis matab uttu paksu kõik kauged taeva sinid.

Käega paremaga jagavad nad mõõkhuope hukkuvaid.
Ja vasemaga uinutavad suuri rahvahulke tukkuvaid.
Ning suuga lubavad suuri linne ja riike:
„Las vaenlane vaid kord tunneb me mõõke ja piike!“

Kuid südameis, hingis neil endine viha
on töörahva vastu, kel vabadusiha
lööb lõkkele võimsalt päev-päevalt, tund-tunnilt;
et paisata põrmu kõik orjusaja sunnid.

Peeter Uettoa.

VÕITLUSVÄLJAL LANGENULE.

(R. NIELÄNDERI MÄLESTUSEKS.)

Kust võtan sõnu, helisid kust leian
Su mälestuse ülistuseks,
Oo langend kommunaar!
Et loorine, oh helge taevaskaar
ja leinaohkes koha, sünkjas saar.
Too kaotusvalu sülistuseks
Las' loodusega hilju ühes peian...

Ah, täitmatu on taplusvälja pugu:

Uksteise järel ahnelt neelab

Noort elu tema lõõr.

Me ümber nagu aurav veresõõr

On kahe ilma vihasheitlev pöör.

Kuis hääbuv minevik — kas keelab

Meil leinapisaratel loorit võidulugu?

... Mu vapper vend, mu langend seltsiline,

Ah mäletan — see oli ammu,

Oo, ammu oli too:

Me suuskel kaaritime üle soo

ja karge tuul löi näkku külma hoo

Peent tuhkjast lund. — „Kas jätkub rammu?“ —

Nii naerdes hüüdis kolmas kaasaline.

Veel mäletan... ah neetud orjusajad,

Kuis unustada ihkab mõte

Neid aegu koledaid...

Su sõpru, hõbejuuksil vanemaid,

Meid kõiki imes, ohvreid elusaid,

Türann. Ta saatanline võte

Maal täitis tuubitult kõik vangikojad.

Noil mustel aegul, oo mu langend sõber,

Noil igavikked, needid raudesse,

Ei raugenud su vaim.

Täis mehist lootust, kindlat usku aim,

Et võrsub vabaduse idanenud taim,

Mis hellit piinega. Ja tõesti

Nii tuli... Ah, mu kangelane-sõber!

Ja nüüd ei ole sind.

... Kust võtan sõnu, helisid kust leian

Su mälestuse ülistuseks

Oo, langend kommunaar!

Et loorine, oh helge taevaskaar

ja leinaohkes koha, sünkjas saar!

Too kaotusvalu sülistuseks

Las' loodusega hilju ühes peian...

Elise Tenter.

JÄRELHÜÜD.

(Reinhold Tamme mälestuseks.)

Me seltsimees langenud tööriigi pinnal,

kesk mässude leeki võitluse rinnal.

Ta elu on ohverdand töörahva eest —

nüüd väsimust puhkab revolutsioonlikust tööst,

Olgu kerge sul verrega niisutud muld!

Su saatus meil sütitab rindu uut tuld;

me hävitame ilma, mis töölisi vaevab

ja vaenlaste väe, kes hauda meil kaevab.

Kroonlinna väerinnal,

13. märtsil 1921.

Julius Rammus.

PÜÜD.

Ju pimedusse sööstub mühav keha,
ja tormab kumisedes hiigla jalgel,
tuld, suitsulahmakaid ja auru jättes maha.

Ja vedurjuhti näen ma kuumal tulevalgel:
ta toidab ahnet elukat ja lisab
veel kiiru, tundes rõõmu tahmas palgel.

Oo rutem, rutem kohale, kus eesmärk!

Ain Rannaleet.

UNELM.

Ju kolmat päeva langeb aeglast lund.
Kuis räitsad prisked nagu doppelt-roosid;
kui sulgilend, kui valgus puuvill-noosid
täis rasket, uimavat ja magust und.

Ei välja virguta toast ükski sund.
Vaid tihti mõttes seisan akna all,
ja näen, ja siiski ei näe kuis üleval
tuhk-pilveil käik on märksa kiirestund.

Kõik nagu unund oleks: püüd ja vaev, —
ja nõrgalt vaibub meelest eilne päev...
Hää istuda ja näha muste ridu
ees tantsul raamatus, mis nautimata jäev.
On valland nagu hinge vaikne pidu —
Ent väljas kestab umbne lumisadu.

Ain Rannaleet.

LAUL KAPITALISTELE.

Rahamehed kumardavad —
Wihas endid alandavad
Meie vabariigi ette:
Võidulootus kukkond vette.

Nüüd see timukate sugu
Näitab meile lahket nägu:
Tahab teha kauba-äri; —
Kõige asjaga on päri.

Väljamaalt nüüd kaupa veetaks,
Veneriigist lugu peetaks.
Härrad üheteise võidu
Laskvad käima kaubasõidu.

Nende mõök ja nende oda
See ei kukutand me koda.
Nüüd nad pakuvad meil käsi,
Äri tegemast ei väsi.

Las nad toovad, las nad veavad:
Meie tööstust korda seavad.
Aga kui on siin ka kelmus,
Paneme neil kaela silmus.

J. A. Normann.

KIIRRONGIL . . .

Oli sügispäev . . .

Päike ratsutas-taevasvõlvilt allapoole, mähituna hallsiidlooristes pilvedesse.

Ruttasin suurile ülesannetelle. Astusin kiirrongile,

Reisijad asenduvad soodsaile kohtile.

Signaal. Rong liigub . . .

Ühed reisijaist heidavad ristmärke rinnale, teised saadavad viimseid tervitavaid pilke maha jääjaile, kes olnud armsad; kolmandad ürgavad võitlushümni, saates läbi lahtiste vagunakende ilmaruumi tugevaid eetervooge, mis panevad hõljuma kogu õhkkonna ja kannavad hümnihelid vaiksesse kaugusse.

Juba lendab kiirrong veduri täiel aurul noolena sirgel raudvõöl edesi, möödudes silmapilkselt vastutulevaist paljujutustavaist telegraafipostest, tummadest raudteelaste vahiputkadest, longuvajund majaüttest ja kõrgeist lossidest, mis ümbritset suurepärase, kuid juba kolletama löönd rohtaiduga.

Vaatan vagunakendest kaugusse. Tühjusest aigutaval põlluserval kolletab noor kasumets. Eemalt vaatab kurvalt longuvajund õlgkatustega küla. Need varjundid näikse nagu hirmu tundvat me kiirest edesilennust ja nad hakkavad liikuma tagasipoolle . . .

Pika jutuveste järele on mu kaasreisilised algand uut võitlushümni, mille helid kostuvad kaugelle, julgelt, kutsuvalt.

Põllul tõstavad kartulivõtjad naisterahvad päid, pühivad ninaalust, lehvivad rätikuid ja põlli ning vaatavad pool-imestanult, pool-naeratavalt meile takka järele.

Kündur peab hobuse vaol ning, tungiva pilguga edesitormavat „elukat“ saates, vajub mõtte.

Teekäija vanake seisatab, võtab mütsi pääst ja heidab ette risti.

„Vanad eelarvamised“, lausub naeratelles mu kõrvalseisev noor seltsimees, kelle vaade on samuti kiindund loodusse.

All, raudteeäärses võsastikus sööb kari.

Paljasjalgne, riidepundraisse mässiit Karja-Jaan, või -Vanja vehib kätega, vilistab, kilkab, huikab, jookseb võidu rongiga... Ta palged õhetavad, ta põleb ihast.

„Tubli poiss! See on meiega!“ hüüab vaimusetult mu noor seltsimees, vangistes kaasreisijate tähelepanu.

Ta hakkab kirglikult jutustama nähtusist teeääres. Ta süveneb juttu, kõneledes pikast pilkasest orjusööst, vaimlisest pimedusest, usulisist märatsemisist, ühiskondlikest võrkest, sotsiaalseist vahekorrist, noorsoo kasvatusest, me võitlusest, me püüdeist ja aateist.

Ka tema paled hakkand õhetama; ta silmis helgib tuli . . .

Vedurjuhi signaalikisa lõikab käristades õhku . . .

Vaksal . . . Lahkuvad mõned kaasreisilised; tulevad juure uued; nende palgeilt peegeldub värskus ja tungiv soov kiirustada edesi.

Juba kostub käskiv signaal ja jälle tormame pöörase kiirusega, meeletus tempos.

Veretava rattana purpuurse taevasvõlvi taha veerev sügispäike saadab oma viimseid väsinud kiired maailma, suudeldes loodust öisele unele.

„Hääd ööd“, sosistavad metsaladvad, kumardades päid allaveerevalle päikeselle.

Päikese kadudes tumeneb ilm. Veel mõned kestvad pilgud ja meid piirab pime öö, nagu must otsatu vöö, millest ei näi olevat väljapääsu.

Ent rong kihutab kiirelt edesi, ikka edesi lõpuliku sihi poole, lõigates sahisedes musta õhkkangast.

Aegajalt vilksatavad tuled, kumab vaksalite valgus, kus peatab rong, kogudes edesitõttamiseks energiat ja sütitades südameid janunema jäädava valguse järele.

On vaikind jutt ja hümnide helid. Mu reisilisel silmis on andund unejumalalle. Võib kuulda tasast, monotoonset hingetõmmet. Vahetevahel kostuvad unistussõnad päivseist muljeist ja mõttekujutusist.

Ainult vedurjuht omal vastutaval kohal valvel. Temast oleneb sajandate rongissõitjate elu, temast oleneb tuhandate õnn ja õnnetus. Tema peab nad viima kõik õnnelikult lõppsihile.

Rong tormab peatamatult, tundes lõbu oma hiiglahjõust ja osavast juhust . . .

Rasvasöönd ja alkohoolist tursund kodanlane, kes tüdind maisest elust, heidab end raudteele. Rong kihutab üle ta tursund keha, ragistab ta konte, vääntes nad välja lülidest ja masendes kogu keha inetuks, verestauravaks lihatombuks . . . Plahvatus . . . Laeng, mis kannud rasvasöönd kodanlane kaasas, on lõhkedes sünnitand katastroofi.

On purustet vagunisi, haavat ja surmasaand reisijaid . . . Valdab ärev silmapilk . . .

On seot õnnetute haavad, koristet korjused ning jätkatud vagunite katkend kettlülid. Rong annab võidurikkalt vilistades märku uuest sõidu algusest.

Juba tormab raudhiiglane endise hooga edesi, olles valmis uutele võitudelle ja uutele katastroofidelle . . .

* * *

Olen unustand enese. Mu mõttelend viibib väerinnal võitluspöörises. Sääal välgub tuli; haugatavad raudsed hiiglased kui tigidad lõukoerad, kes valmis hüppama inimese ehk teise looma kallale. Sääal lõhkevad granaadid; nende killud kisuvad tükkideks sajandad ja tuhandad eluvärsked inimesed. Vingudes lendab kuul ja otsib teed, — kas süütu lapse rinda ehk hallpääga rauga aiju, kus paneb vere purskama fontäänina.

Hiiglakuulid käristavad püssirohusuitsu ja verihaisuga rüvetet õhkkonda tuhandaiks narmaiks ning puurivad maapinnale kukkudes kuristikud, kuhu paiskavad õitseva elu: inimlapsed, loomad, taimed ja puud.

Ent mingisugune võim ega kohutavad kargatused ei suuda allasuruda seda entusiasmi ega seisatama panna seda edasitõtu tungide voogu, mis hoovab laviinina miljonite rinnust.

Mu mõttevallas kerkivad minevikupildid Rooma spartaklaste ristilöödud kehadega, Pariisi kommunaaride väljapuurit pääajude ja silmadega; mööduvad silmist kinolindina katkendid orjade meelegeitlikust võitlusest rõhujate vastu, kõigi rahvaste revolutsiooni aegjärkest ja korruga viibib mu mõttelend jälle väerinnal, kus miljonid jätkavad oma eelkäijate — tundmata, kuid nii lähedal seisvate miljonite teed ja liginevad pöörase kiirusega ühiselle eesmärgile.

Mu aiju puurib mõte: kas ei ole nad kiirrongil?! Need tuhanded ja miljonid kangelased, kes sammuvad võideldes ühise ideaali — rahvaste vendluse ja vabaduse poole?

Jah, nad on kiirrongil. Vahe ainult pildis. Siin viib meid edesi raudne hiiglane automaadi pressil ja masinisti osava käe juhil, sääil revolutsioonilained miljonite inimeste instiktillisel tõukel, mille juhtijaks — mõte-kollektiiv.

Revolutsioon — see on rong, mis tormab pöörase kiirusega määratu pikal raudteel lõppsihi poole! . .

Spartaklaste ülestõus, Pariisi kommuun, Venemaa töörahva vabariik — need on sõlmjaamad, kus rong-revolutsioon peatudes võtab vedurille küttematerjaali, et kihutada täie auruga edesi; need on rahvaste koiduajad, orjusöö hommikpäikesed, mis valgustavad rõhutute võitlusteed.

Spartaklaste ristipoodud kehad, Pariisi kommunaaride ja teiste kangelaste hauad ning paljude vabariikide hukkumised kõnelevad meile katastroofidest, mis sündind kiirrongiga teel; need jutustavad pilkaseist pimedast õist, mis järgnesid helepäiksepaistelisile päivile . . .

Rong-revolutsioon tormab täie hooga edesi, jättes alla kõik, kes püüavad olla teel takistuseks.

Vaheajal on tulnud rongile võrratu hulk uusi, elurõmsaid reisijaid; on jäänud ka paljud maha vaksalitesse; saand hulga katastroofide ohvreiks.

Paljud teeäärseist on vaimustet rongi kiirusest; nad „jooksevad võidu“, lehvivad lippe . . .

Ühedelle päältvaatajaile teeb pöörane kiirus hirmu ja ehmuvad kõrvulukustavast huikest, mis signaaliks mahajääjaile ja kaasatulejaile hiiglase lähenemisest vaksalille. Teised vaatavad õlgukehitates, kolmandad abitult karjatades, nähes ta rataste ähvardavat sõudu — ning põgenevad ta mühast, kui varjud päikese eest. Neljandad püüavad takistada ta edasitõttu, lõhkudes dünaamiidiga

sillad, purustes roopad, et juhtida rongi teelt kõrvale, ehk kukutada kuristikku.

Vedurjuht on valvel ja ta piinlik endastisipliin eemaldab suuremad katastroofid, kuigi rongi peatudes tuleb teha viivitusi.

Säält tuleb vaarudes vihast joobund reaktsioon ja heidab end raudteele, kui rasvasöönd kodanlane. Rong kihutab üle ta keha, ragistab ta konte, väänab nad välja tursund kehast ja pressib selle inetuks lihatombuks . . .

Plahvatus . . . Katastroof . . .

Haavatud . . . Kiirabianne . . .

Ja jälle läbib rong-revolutsioon endise hooga õhku, tormates edesi, lõpuliku sihi poole, tundes lõbu omast hiigla jõust ja osavast juhust . . .

* * *

Hommik . . !

Kumava koidu eest põgenevad mustad õovarjud.

Määratu tulikerana tõuseb päike silmpiiri tagant ja sirutab oma säravad kiired unevallast ärkavalle looduselle teretuseks.

Maailm rõkkab kooris, luues üliloomulikke viise, mis vangistavad meeli.

Akkordina kostub tuhandahelilises sümfoonia kiirrongi võimas huik, mis kuulutab reisijaile jõudmisest lõppjaama . . .

Oskar Kullerkupp.

KAKSTEISTKÜMMEND INIMEST.

Kaksteistkümmend inimest tallutati karmide püssitääkide vahel vagunist vaksali õue.

Mis algas?

Päike algas oma teekonda, töölised algasid omi igapäevseid töid, kaupmehed ja teised saherdajad algasid kopikate jahti, huligaanid, õõhukujad, looderdajad algasid hommikust und ja norskasid lõbusas kooris rahakuningatega kusagil vargaurkas või salongis või peenelt korraldet magamistoas.

Agas kaksteistkümmend inimest?

Karmid püssitäägid vahtisid jultunult igale möödaminejale näkku. Nad tahtsid vististi küsida, kas ka sina tahad surra? Agas nad vaikisid siiski, sest neil polnud suud, vaid ainult karm nägu, mis kingit inimeste, metsikute inimeste poolt, kes mõtlevad ning vaevlevad mõttekese ümber, kuis paremini hävita inimest — inimest.

Kuid ei vaikind inime inimese kõrval. Nad rääkisid omi üleelamisi, nad soletasid igatsusi ja löid plaane. Milleks? Eluks . . . surmaks? Need mõlemad määratud tegurid mõlkusid mõtteis. Nad

olid kindlad, et seni eland ja olid ka kindlad, et surm kord tuleb. Asjatu on teda oota, sest ta tulek on möödapääsematu.

Karmid püssitäägid aga seisid ja vahtisid jul-tunult möödaminejale näkku. Ei nad mõtiskelind elust, surmast. Mõnigi ema, kes oma rinna all üheksa kuud noort elu kannud, kes inimese sün-nitand, imetand, kaisutand, kasvatand, andes talle hirmu ja armu, ehmus neid nähes. Ta teadis, et ka tema laps on kodust kaugel, et ka ta võib seista kusagil karmide püssitääkide vahel.

Päike oli sammund 300 meetrit. Ta kiired valgustasid tume-hallis linikuis asuvat kogu ümb-rust. Ja nüüd jõudis aeg, mil algas kaksteist-kümne inimese viimne töö.

Samm edasi ja sa oled suure pärna all. Siis annab inime, kel olevat süda, kel olevat aju, kel olevat ka soovid, tahed, igatsused, kel olevat ka kusagil isa ja emagi, su kätte kõigest silmuse? Üks kaheteistkümnest paneb ta kaela ning südame ja aju omanik tõuseb üheskoos ohvriga trepile, seob rahuliselt kõie otsa puuksa ning hüppab alla. Üks kaheteistkümnest aga seisab ja ootab, kuid mida... Ta ootab silmapilku, mil lendab trepp jalgade alt ja ta ripneb, vinskeldes jaluga, päi-kese kiirist sädendet õhus. Pää jääb longu, suu läheb ammuli ja punane keel tungib vappa loo-dusse.

Üks kaheteistkümnest on surnud. Kellegi ini-mese arvamisel oli ta elu asjatu, võib olla tollele kahjuline ja seepärast häviteti see rahutu inime. Kuid ta pole üksi. Talle järgneb teine, kolmas... Läheb vaevalt tund ja õhus kõlksuvad kaksteist-kümmend lihatompu, kes olid kord eland, kes olid kord mõtlend, kes olid kord paremat elugi ihaldand.

Karmid püssitäägid aga vahtisid. Nad ei tunnud ärust, nad ei tunnud armu, nad ei pannud täheleegi, et nende kandjadki mõtte vajuksid ja mõ-nelgi väiksed pisarad, rahulised pisarad, kui üksikud harvad vihmpiisad palgile langesid. Aga inime, kel olevat süda, aju ja paljud, paljud teised mõt-tes, soovid, tahed, laseb pilgul lennata mööda kõlkuvaid surnukehi ja muigatab. Lõbus on vaa-data tehtud tööd ning rutab vaksali, et visata lonks keha karastust.

Päike tõuseb 1000 meetrit. Kogu ümbruse hall-tumedas linikus hulkusid inimesed. Nad vaat-lesid angunuid surnukehi, mõtlesid, mõtlesid ja mõtlesid. On elu ja ei ole elu. On surm ja ei ole surma. Kuid siiski ta tuleb. Ta tuleb salaja hiilides, varitsedes ja sa ei aima, kui oled kor-raga ta küüsis.

Kuid kaksteistkümmend inimest kolkusid ikka puuksis.

P. Tuuli.

ELU TÄNAVAL.

Otsatu, piiritu Suurlinna tänav, kuidas ma sind armastan! Nagu oma ema, nagu oma venda, nagu oma ihu ja südameverd. Minu kõige kallim. sina oled mu ainus õige kasvataja. mu kõige pak-sem ja sisukam raamat, minu ajalugu ja tuleviku usutunnistus!

Ma seisán ja imestan. Ja kunagi ei kustu mu janu sinu järele. Algusest lõpmatuseni oled sa mulle ikka uus ja tugev, noor ja eluvärske.

Ääretu sipelga pesana ronib kirju hulk ikka edesi, ikka edesi kui laviin, kui laavajõgi. Mingi jõud ei suuda seda lainet peatama panna. Hooratas, mis seda tuhandälüülist masinat käima ajab on liiga tugev. On nii tugev, et võimatuks jääb iga-veseks ajaks seda jõdu reguleerida ja teatava os-kussõna alla mahutada.

Ja neid nägusid! Oo elu ja valu, surnud tar-retust ja ülekeevat energiat, oo seda loovat ja hä-vitavat mitmekesidust sää! Sää! on koos terve maailm tüüpe — väljasurevaid ja alles elama hak-kavaid; allesündind ja surmkrapides visklevaid. Igaüks sellest kirjust hulgast loodab midagi. Ja see ongi, mis seda verstepikust elavat masinat liikuma paneb. See ongi see nõiavõim, mis küt-kestada suudab! — kütkestada hullumeelsuse imet-lemiseni.

Tänav ja lootus — need on üksteisega nii lähidalt ühte seot, nende salajamad niidid ükstei-sega nii läbi põimit et neid lahutada võimata. Lootustest, suurist ja väikesist, ausaist ja autuist elab tänav.

Sää! liigub üks vana emake mineviku varjuna. Ta võib seitsekümmend aastat vana olla. Ta on loogana küürus ja veab oma järel rasket kelku, mis laotud täis vettind puutükke. Ta silmist ei või arusaada, mis värvi need on, ainult veripu-nast helki võib säält tähele panna. Kui palju see vanaemake noori, tugevaid töölisi võib olla sünnitand! Või on ta mõne hingevaese väikeko-danlase ema? Ei, ei, ma ei suuda seda uskuda! Ta on liiga tõsine, liiga vaevat, et ta mõne kivi-nend kauplusessi ema võiks olla. See on pro-letaarlase ema! Ta pojad võitlesid igavikupi-kust võitlust — tsaari sõjaväe nuudidistsipliini all. Võib olla, said nad sää! surma. Võib olla, võit-levad nad punasel väerinnal töörahvarevolutsiooni eest, võib olla, surid nad sää! kangelas-tena. Ja kui nad surid, siis võisid nad ainult kangelas-tena surra, sest niisugune ema võib ainult kan-gelasi sünnitada. Niisuguse ema poegil on tuge-vad musklid ja selged mõtted. Nad mõistavad ainult otsekoheleid ja ausaid mõtteid mõtelda; ala-tusel ja väiklusel ei ole sää! aset, — ei ole ialgi aset.

Revolutsionäärile ema, — mütsid maha sinu ees! Au sinu hallile päale, suudelda

su kondiseid külmi sõrmi! Seda oled sa väärt. Kuid uulits, — tema ei tunne sind, sest neil sääl on igalühel tegemist müuga.

Ja sääl see poiss, — tubli poiss! Ta suitsetab paberossi kui vanamees, ja vaatab nii tõsiselt oma ette, kui oleks tal nelikümmend aastat seljaga. Ennæ inimest — kui kergelt ta astub! Just nagu ei olekski ta jalgades luid ja lihakseid, — nagu oleksid need lihtsad gummikepid. Paisu, sinust kasvab tubli mees, usu aga ja ole julge! Kes julgeks küll nooruse juures kahelda?

Siis näed sa veel tänaval seda ja teist, mida ühe silmaga vaatad ja tähele ei pane. Astud edesi ja imestad. Astud veel edesi ja imestad veel. Missugune elu, milline mitmekesisus! Just nagu oleksid mingisuguses teises maailmas. Tänav — see on meieaja suurus. Vabrikus, tehases korraldus revolutsioon, kuid tänaval võideldi! Tänaval olid barrikaadid, tänaval voolas soe südameveri, tänav hõõgas vihast ja vaimustusest. Tänaval lehvisid punased lipud ja päike kuldas neid ning tuul raputas neid. Ja inimeste südameis luksutas ülevoolav tunnetemeri nii lai ja nii sügav, et sinna oleksid võind uppuda terved maailmad!

Mädasoõ Jüri.

SINIRIIK.

I. TURGENJEV.

Oo, võluv ja vangistav siniriik! Oo riik, täis selget, läbipaistvat sina, valgust, noorust ja õnne! Nägin sind unes — nii veetlev-kaunina.

Meid oli mitu noort inimest imeilusas, kaunistet lootsikus, mis liugles päikse säraval helgil mööda võluvkaunist rannikust. Luigena paisus valge puri lustiliste lippude saatel, mis kuulutasid vendlust ja jäädavat eluõnne.

Ei teadnud, kes olid mu seltsilised; ent kogu oma olevusega tundsin, et nad olid niisama noored, rõõmsad ja üliõnnelised kui minagi.

Agaga ma ei pannud neid õieti tähelegi. Nägin ümberringi vaid rannatu sinimerd, üleni kaet kuldsoomuste kirmiga — aga pääkohal samasugune rannatu, samasugune võluv sinimeri — ja sääl liugles lahke päike, naerdes piduliselt.

Ja meie noorist rinnust kostis aegajalt helisev ja vallatult rõõmus naer, kui jumalate naer, keda pole olemas, ent kes on siiski kui ilus ettekujutus veel ilusamast tulevikust.

Ent äkki kellegi huulilt lendavad püstnoolena sõnad, salmid, loetud imeilusti ja inspiratsiooni jõul . . . näis päikseline taevaski neile vastu helisevat — ja ümberringi tormitses kaastundlikult meri . . . suur, võimas, sügav meri! Ja siis valdas meid jällegi õnneline vaikus.

Liugledes pehmeil laineil, libises me vilgas lootsik. Kuid mitte aetuna tuulest või mässavast tormist, vaid teda juhtisid me endi naervad südamed nooruse kaunimas õnnes. Kuhu iganes ihkamine, sinna kandus, sõnakuuleliselt kui elav.

Kohtasime saari, võluvaid ja läbipaistvaid saari kalliskivide säruga, rubiini ning smaragdide hiilgega. Ta kaldailt tundusid joobnustavad lõhnad; ühed neist saarist küllastasid meid rooside ja maikellukeste vihmaga; teisilt tõusid aga kõrgele siniõhku vikerkaarsed, pikknokalist linnud, karjades ja õnneliselt kisades.

Nad lendasid me kohal, maikellukesed ja tulipunased roosid sulasid pärlivahus, mis puutusid me lootsikut ja täitsid me noori hingi magusa aroomiga.

Ühes lindudega, ühes õitega, ühes me nooruse kilkava naeruga, kuuldusid kusagil ligidal magusad, magusad helid . . . Noore neiu häälmattus sesse . . . Ning kõik ümberringi: taevas, meri, purje õõtsumine kõrguses, vee mulin me liugleva paadi päras — see kõik jutustas armastusest, ülendet, kaunistet, võlut armastusest! Armastusest, mis täis noorust ja õnne, täis inspiratsiooni jõudu.

Ja see, keda armastas igaüks, oli jõudnud, oli siin . . . nägematu ja ligidal. Veel üks silmipilk — ja säravad ta silmad, puhkeb ta vallatu nooruse naer . . . Ta käsi võtab sinu käe — ja viib sind endaga ühes igavesse paradiisi, vendluse ja õnne riiki!

Oo, valguse riik! Oo, võluv ja vangistav õnneriik! Ma kohtasin sind, ma näen sind ilmsi!

Vabalt tõlkind Arne Kovade.

LIUGLEB LUMI . . .

Liugleb lumi . . .

Üle kahvatand Peterburi liugleb esimene lumi.

Saju tihedas tantsus hämarduvad kaugused, kaovad kui uttu uulits ja inimesed. Helbete langusse mattub päine kära, tahmases taevas kustund päikese sära.

Külm! Maas külm pori, ülal külm lumi. Kaovad külmetand ninad palitukraesse, hävib uulitsa askeldus lumivilla hiiveldusse.

Ei tea, kuis keegi reageerib lumisaju pääle? Mõned küll kilkavad rõõmul, teised vist värisevad hirmul.

Noori valdab samane rõõm, kui kevadel lilled õitsengu ajal. Sest — talv on omal kombel kevad.

Sügisene roosteudude märg ja tihedased vihmisaod tungivad üdini, tüütavad surmani. Jalus lortsuh pehme pori, vesine nina häälitseb kui pori katkises kalossis.

Ah, tuleks külm, tuleks lumi!

Ja korraga — hommikul uulitsalle astudes näed, et kogu ümbrus on omand teissuguse ilme. Poriseid kive, halasti tulpe ja sildpuid katab paks pehme pabervalge lumi. Ei tunne enam endist porist ja räpast Peterburi. Kõik on nii põhjalikult muutunud! Kogu olemine on saand veetlevkauni ilme, omapärasema kuju, Valguse särades tõttab töörahvas oma igapäevaselle, armsale, vabale tööle. Ja kõigil näib olevat omane mingi arusaamatu rutt, vilgas töte edesi... Ning otseku nõiduse väel kerivad silmi ette endse aja mustad, kohutavad sümbolid, moodustes hirmsaid silhouette, varjundeid, mida italgi ei taha näha, mille kordumist tahaks tõrju tagasi kogu olemasolu jõuga. Ent need haihtuvad, kadudes mu mälestusilma saladuslikku uttu...

„Hei, hei! Alt ära!“

Ärkasin unistustist ja pagesin ehmudes pagan teab kust ilmund ajuri eest.

Peatusin. Vaadates ümber nägin, et olen kaotand suundi. Mis uulits, mis majad, mis laternad need siin? Pole näind varem kunagi sarnaseid.

Pöördusin tagasi, minnes tulnud teed. Jõudsin jälle tuttavalle vilkalle uulitsalle. Kuis näib praegu siin kõik asjalik, peaaegu vaikne. Mälestan ta ennesõjaaegist elu, hiilgust ja kärarikkust. Hämaruse jõudes, kui süüteti tuled, algas elav liikuvus ja silmipimestav varjukülgedega kõrtselu. Kostus lõbus naer ja vali kära, särasid silmad ja pildusid sädemeid. Siis oli Peterburi „herraste linn“ — ja parasiitide tööpäev algab ikka õhtul. Ja kui inimesel enam midagi ei olnud, siis läks uulitsalle — ja sai kõik. Ja kui inimesel enam midagi kaotada polnud, siis läks uulitsalle — ja kaotas kõik.

Nüüd on hävind uulitsailt need paksumaolised parasiidid, keda nähes alati hakkasid mul sõrmeotsad sügelema; oleks tahtnud rusikatega trummeldada noil jämedail magudel, paksukõhu rasve lõõtspillina venitada.

Domineerivad tugevad sõjamehed ja tööinimesed. Elu ei salli viletsaid, sest ta on võitlus ja võita võivad ainult tugevad.

Elagu elu!

Liugleb lumi, liugleb esimene lumi...

Peterburis,
November 1920.

P. Uuetoa.

TALIMEELELOUD.

Viimaks ometi...

Pärast pikka sõitu raudteel olen sooja kasuka sees reel ja liginen eesmärgile.

Üle tee, üle kraavi lendavad sõmerad lumihebed, ja edesi — üle väljade tormavad tuulehood, kandes ühes vallalisi lumipilvi...

Mets kohiseb ja ülevalt puukstelt pudenevad rekke lumekahmakad.

Hobune sammub kiiresti.

Uni tikub kallale... Pää vajub alla poole...

Vajutan silmad kinni... Jään kergesse unne... On nii hää: eelmine õõ oli möödund magamata. Ärkan mõnel häkilisel tee-käänakul...

Külmsinise taeva all liuglevad tumehallid pilved. Kusagilt pilvserva alt paistab vahetevahel kuusirp ja õhtutaevast vilguvad paar heledat tähtsilma. Lumised puud mööduvad minust tuulekiirusega — tormates kuhugi kaugelle.

Regi sahib edesi, ikka edesi...

Uusaasta hommik...

Puhkan toas voodis. Tuul vilistab korstnas ja kolistab aknalauke. Väljas tantsib tuisk.

On mõnus soojast toast vaadata välja, kuidas lumihebed õhus heljuvad, kuhugi maha langevad, säält jälle üles karglevad, pöörasel tantsul tuulepuhanguis hüplevad, jälle langevad ja tõusevad ning siis pöörasemalt edesi kihutavad — hüluva, vihase, vahest nutuselt vinguva, vahest heledalt naerva tormimuusika kirglikel hoogel.

Astun tuisavas õue... Tahaksin olla tormiga, teha kõike kaasas tormiga. Tuul sasib mind, püüab matta mind lumega. Teerajakesed on kinni tuisand. Lumi ulatab üle põlvi, kuid tungin edesi.

On ütlemata lõbus...

Küll tahaksin veel kaua, kaua seltsida tormise tuisuga, kuid peagi raugub tuul. Ilm jääb vaikselt, kuid taevast on ikkagi hall.

On saabund sula... Paks uduloor on katnud kogu maa. Madalikele on tekkinud veeloigud. Väljad on lapiti paljad ja metsad paistavad läbi udu tumedate kogudena...

Kiiresti ruttavad päevad üksteise järele: pehmed ja vaiksused, külmad ja selged, tuisused ja tormised.

Vajun mõtte... Mälestan möödund aegu. On kahju kadund päivist. Ent ma ei taha kurta. Ei taha!

Tahan minna julgesti edesi. Tormina tahaksin purustada kõik tõkkes teelt. Kui torm, tahaksin olla — nii vaba ja julge!

Elise Tetsel.

KROONIKA.

EESTI NOORED ORGANISEERIMIS-TÖÖL.

Karavai asunduses. Oudova kreisi Polna valla Karavai asunduse Eesti noorte organiseerimistöö läheb kaunis jõudsasti. Pääle selle, kui noored asutasid VNKÜ Eesti kollektiivi, on töö laialdasema kuju võtnud. Senni ei teadnud tähendatud asunduse noored, mis see noorte ühing õieti on! Ent nüüd, mil organiseerimistööle ülekreisilise konverentsiga alus pandud, ja selgitet ühingu tähtsus, on noorte arusaamine ses suhtes märksalt kasvand. Mainit ühingu on ühinend juba 32 liiget.

Tarvis tööle hoogu anda, siis kasvab ka ühing ja ta liikmete arusaamine.

Oudovas asutati 1 veebruaril s. a. VNKÜ Oudova kreiskomitee Eesti kollektiiv. Kollektiiv asub Oudova Eesti töörahva poliitilise klubi juurde. Tal on 17 liiget. Oma lühikese olemasolu ajal on kollektiiv juba korraldand 2 koosolekut, 2 kirjandusõhtut ja ühe poliitilise kõneõhtu. Võib kindel olla, et kollektiiv edespäidi veel rohkem tegevust suudab avaldada.

Bekreni asunduses. Jaroslavi kubermangu Malooga kreisi Roshalovi valla Bekreni asunduses on asutat VNKÜ Eesti kollektiiv. Kollektiivil on oma klubi, kus korraldetakse näitemängu õhtuid, peetakse loenguid kirjandusest jne. Mainit noorte ühing on samme astund, et sidemeid luua Keskbürooga Peterburis ja et võimaldada noorte kirjanduse saamist.

Peterhofi kreisis on käimas elav ettevalmistustöö eelolevale ülekreisilisele konverentsile, mis peetakse 17 aprillil. Peaaegu juba kõigis valdades on üldkoosolekud peetud, kus valiti konverentsi saadikud. Noorte huvi, pärast Kroonlinna mässajate nurjatut katset nende kodukohta sõjatalermaaks teha, on organiseerimise suhtes märksalt kasvand.

Oudova kreisi Blänski mõisas on asutat VNKÜ Eesti kollektiiv. Kollektiiv ei ole küll rohkearvuline, kuid töö on kaunis edukas. Ühingul on oma klubi näitemängu-laulu-poliitilise-spordi- ja põllumajandusliku ringega. Ringide tööst võtavad ühinguliikmed elavalt osa, vaatamata, et neil tuleb kokku pürgata igasuguste tumedate jõudega paremalt ja pahemalt poolt—pääasjaliselt „palvendade“ vastuagitatsiooniga ja ka oma vanematega, kes sagedasti keelavad oma lapsi ühingu minemast, et selle tööst osa võtta.

Sadorje asunduses. Oudova kreisi Sadorje asunduse noorte ühing on alles noor ja tema tegevus ei ole seepärast kuigi laialdast kuju võtnud. On katseid tehtud näitemängu õhtutega.

Nagu igalpool, nii ka siingi tuleb nooril kokku puutuda pappide ja hallparunite vastutegevusega, kuid see noori palju ei takista. Noored sammuvad omi radu edesi!

VALGES EESTIS.

Noorproletaarlaste liikumine võtab valges Eestis hoogu. Alles minevaasta lõpul organiseeriti Tallinnas üleestimaaline noorproletaarlaste ühing, kes tunnistas omaks Noorte Kommunistliku Internatsionaali programmi, töötades asuda klassivõitluse platvormile; seks otsustas ta ühineda Noorte Kominterniga ning pööras ses asjas selle sekretariaadi poole.

Nüüd tulevad kohtilt teated, et mainit noorproletaarlaste ühing noorte keskel suure poolehoiu võitnud, ning igalpool tunnistetakse tema taktikat õigeks. Asutetakse noorte osakondi, kes ühinevad üle-eestimaalise noorproletaarlaste ühinguga, võttes vastu selle taktika põhijooned. Nii loeme „Pärnu Postimehes“ nr. 64, milles teatetakse, et Pärnus asutat noorproletaarlaste ühing, kes omaks tunnistanud Noorte Kominterni programmi ning otsustand sellega ühineda.

Me ei saa täielist pilti noorte liikumisest valges Eestis, sest puuduvad selle kohta teated ja nende saamine on üpris raskendat. Ei ole ju nooril võimalik kodanluse ikke all väljaanda oma häälekandjat, kus oleks peegeldet nende elu. Kodanlikud lehed aga varjavad nende tegevust. Ja needki üksikud teated, mis neis lehis ilmuvad, on võltsit. Kuid neistki võime järeldada, et me vennad ja õed on ka valges Eestis, hoolimata kodanlaste survest, asund kindlas arusaamises organiseerimistööle, et kukutada oma turjait söödikute ike.

Olgu tervitet revolutsioonilised noored valges Eestis!

VNKÜ PETERBURI KUBERMANGU ORGANISATSIOONIDE KONVERENTS.

VNKÜ Peterburi kubermangu ja linna organisatsioonide XIV konverents peeti 14—18 veebruarini. Konverentsist võtsid osa ligi 400 saadikut, neist 5 saadikut Eesti noorte kollektiivide ja keskbüroo poolt.

Konverentsi päätähelpanu oli pöördud noorte poliitilise kirjamõistmatuse likvideerimisele ja kommunistliku kasvatus küsimusele.

Noorte poliitilise tasapinna tõstmiseks otsustas konverents kohtadelle minnes energilisemalt kui kunagi enne asuda haridustööle, korraldades seks kursuseid ja loenguid mitmesuguste küsimuste üle,

nagu: 1) kapitalistlik kord ja tema põhijooned; 2) kapitalistliku korra viimne aegjärk enne ilmsõda; 3) kodanliku ja nõukogu vabariigi vahekorra põhijooned jne.

Ühenduses vabariigi majandusliku elu tõstmiseks, tuleb noorte keskel teha tööstuslikku propagandat, kasutades seks olevaid agitatsiooni võimalusi: kirjandust, kursuseid, koosolekuid, konverentse jne., kus selgitada noortele praeguse momendi tähtsust vabariigi ülesehitamises ning tõmmata neid sellest osavõtule.

Palju huvi pakkus ka kooli küsimus. Viimisel ajal on päevakorra kerkind küsimus, et töökoole reorganiseerida üldhariduslikeks kooleks 5 aastase õpikavaga, mille lõpetamise järele õpilased kohustet astuma ametkooli, kus saavad erihariduse ühel ehk teisel tööstus- ehk teadusalal. Konverentsi enamus avaldas selle reformile poolehoidu. Üleüldse oli konverents elav ja tekitas palju vaidlust. Ent põhimõtteliselt olid saadikud kõigis küsimusis ühel arvamisel ja otsused võeti vastu üksmeelselt.

KRIMMIS.

Valgekaardlaste ikke alt vabanedes asusid noored Krimmis kohe organiseerimistööle. Peab tähendama, et energilisemad noored isegi Denikini, Vrangelli ja teiste röövikute all tööd jätkasid. Kuid see oli sihit valgekaardliku valitsuse vastu ning seot selle kukutamiseks, milleks noorte põrandalused organisatsioonid märksalt kaasa aitasid. Ent nõukoguvõimu maksma pannes avanen nooril avar tööpõld otsekohe oma elulisiks ülesandeks. Nende ülesannete teostamisel näemegi nüüd Krimmi noori energiliselt tegutemas. Peaaegu igalpool on asutat noorte ühingud. Iseäranis tugevad on nad Simferopolis. Mõneis ühingu ulatab liikmete arv 500. Tegevus on ühingu elav. Arendatakse pääasjaliselt noorte vaimlist tasapinda. Seks on asutat kursuseid, klube, raamatukogusid ja muid kultuur-hariduslikke asutusi, kus noored võivad sammuda teaduselle.

Jevpatori kreisis, kus enamuses Saksa kolonistid, on noored tegevuses ühiskondlikul põllumajanduse alal. Nende algatusel on organiseerit hulk põllumajanduslikke kommuune, mis eeskujuks ümbruskonna põllumehile.

Noorte tegevust peegeldab „Noorsoo lehekülg“, mis ilmub iga nädal Saksa keelses kommunistlikus lehes „Punane Krimm“. Lehekülg on huvitav, sest selle kirjutamisest võtavad nähtavasti osa laialdased noorte hulgad, mida tunnistab autorite rohkus.

SOOMES.

Noorte kommunistlikul liikumisel on Soomes suur edu. Pea igas linnas tegutsevad juba noorte ühingud, mis omaks tunnistand täieliselt Noorte

Kommunistliku Internatsionaali põhimõtted. Kodanlus oma noorte seltsega on küll igasuguseid takistusi teind kom. noorte liikumisele, ent see pole neil põrmugi õnnestand. Näit. püütakse survet avaldada töörahva noorte koosolekute pidamisele, seks tihti mitte luba andes jne. Ent seepäale vaatamata kasvavad töörahva noorte ühingud ikka suuremaiks, arvurikkamaiks ja tugevamaiks, kuna aga kodanikkude noorte ühinguid valdab jõuetus ja nende mõju väheneb päevpäevalt.

Praegu on noorte kom. ühingu üle 20.000 liikme. Noorte Kommunistliku Internatsionaali äidesaatev komitee otsustas nende ettepanekut Noorte Kom. Internatsionaali astumise suhtes vastu võtta. Sellega on Soome noored töölisel omale palju kindlama tegevusaluse võitnud, sest igasugune toetus ei jää neil tulemata. Nende tööd ja tegevust kommunistliku ilmkorra hääks hindab nüüd tegeliselt kogu ilma revolutsiooniline noorsugu, oma võimsa orgaani — Noorte Kommunistliku Internatsionaali täidesaateva komitee läbi.

Soome noorte kom. häälkandjaid ilmub pea igas suuremas linnus. Tähtsamad neist ilmuvad Helsingis, näit.: „Nuori Työläinen“ ja „Sosiaalinen Aikakauslehti“, esimene kaks korda kuus, teine kord kuus.

BULGAARIAS.

Bulgaarias valitseb ennekuulmatu survevalitsus, kes püüab igasuguste abinõudega lämmatada kommunistlikku liikumist. Raskendet on selle tõttu ka noorte kommunistlik tegevus. Alles hiljuti pandi kinni noorte kommunistlik häälkandja „Noorte Öigus“, mis ilmus kaks korda kuus Sofias. Ühtlasi püüab reaktsiooniline valitsus takistada ka noorte ühingute tegevust. Nooril kommunaarel pole vähematki võimalust oma tegevust avalikult arendada ja laiendada ning seepärast on nad sunnitud tegutsema põrandal all.

JAAPANIS.

Noorte kommunistlik liikumine oli Jaapanis vähem arenend, kui kusagil mujal. Põhjuseks oli just raske ühenduse loomine ja arenend jõudude keeleoskamatus, mis takistas säääl tööd algamast.

Noorte kommunistlikkude ühingu idee kandis Jaapanisse omamaa soldatid, kes pikemat aega okkupantidena Kauge-Idas ja Siberis viibides tutvunend nende tööga ja sihtega. Pääle selle on Noorte Kommunistliku Internatsionaali büroo leidnud jõude, keda võind saata Jaapani ses sihis mittelegaalsele tööle.

Viimisel ajal ongi juba säält teateid tulnud, et organiseerimistöö on algand ja võib loota peagi häid tulemusi, sest Jaapani noorsugu kannatab kapitalismi ikke all samuti, kui teiste kodanikkude maade noored.

KIRJANDUSEST.

N. Podvoiski: Mis on üldsõjaõppus?

Tolkind Ed. Juhani. V. K. P. Keskkomitee Eesti osakonna kirjastus Peterburis, 1921. 20 lhk.

Sõjariistade kirina vaikides ja väerindade likvideerides asume uuele ülesandele, s. o. vabariigi majanduslikule loomistööle, mis nõuab võrratu suurt tööjõudu. Et seda tööjõudu saada, on tarvis kõik olemas olev jõud kasutada ainult selle ülesandele. Seepärast on lubamata pidada ehk kulutada energiat teisile otstarbeile, millised nad ka oleks. Üheks samaseks jõudude kasuta „sõojaks“ oli tsaariajal ja on praegugi kapitalistlikel mail sõjavägi, kes isoleerit otsekohesest loovast tööst. Nõukogudevabariik ei või pidada kasuta sõjaväge kasarmuis, kus pääle ainelise kahju seesama sõjavägi ühtlaselt ka vaimliselt surutud vastiku kasarmelu kitsusega. Sõjavägi lastakse lahti ehk demobiliseeritakse ja igaüks läheb oma töö juure: kündur sahaga põllule, vabrikutööline ja tehniker vabrikusse ning tehasesse.

Ent nüüd mil me alles ümbriset imperialistlikest riikest, ei või me täieliselt loobuda sõjalisist ülesandest. Neile ülesandele pühendame osa vaba aega, õppides ümberkäima sõjariistuga, et asuda miilitsväe süsteemile. Seda teostetakse üldsõjaõppusega, millele pühendat N. Podvoiski broshüür „Mis on üldsõjaõppus?“ Mainit broshüüris on põhjaliselt käsitet kavand, mille järele üldsõjaõppus teostetakse. Väljatöötet kavandi järele peavad kõik terved ja tegusuutelised vabariigi kodanikud 18—55 a. läbiminema üldsõjaõppuse programmi. Pääle selle on tarviline eelkutseline ettevalmistus, millele alluvad lapsed 8—18 aastani. Üldsõjaõppuse programmis ei ole õppuritele üksi sõjakunsti õpetamine, vaid tarvilist tähelpanu juhatakse seejuures ka nende kehalisele ja vaimlisele arenemisele, kasutades seks kõiki spordilisi ja hariduslikke võtteid. Õppides ümberkäima sõjariistega, omavad üldsõjaõppurilased ühtlasi ka tarvilise vaimlise ja kehalise arenemise mis nii tarviline igale uue ühiskonna loojale. Rahulise töö juures olles võivad nad ka igal tarbekordsel juhtumusel oma rahukaitseks vaenuliste jõudude vastu välja astuda. Seega võimaldab üldsõjaõppuse omamine kõigil vabariigi kodanikel olla rahulise töö juures, garanteerides ühtlasi ka vabariigi elanikkude julgeoleku.

Üldsõjaõppus puudutab õige laialdast proletarset massi. Ent esijoones alluvad temale noored, nii poiss- kui tütarlapsed, kes kurnamata imperialistlikust sõjast ja klassivõitluse viletsusist. Kahtlemata etendavad üldsõjaõppuses pääosa noored, kes ühinend VNKU, mis revolutsioonilistem

proletaarse noorsoo põhikiht ja seega ka sotsialistliku vabariigi tugevam tugi.

Raamatukest rekomendeerime lugemiseks kõigile, kes huvitet vabariigi edespidisest kindlustusest nii majanduslikult kui sõjaliselt, kuid eriti on iga noore kohus temaga hästi tutvuneda, et valmis olla noile ülesandele, millistele kohustab neid üldsõjaõppus ja et arusaada tulemuste tähtsusest, mis toob üldsõjaõppus.

Mis puutub raamatukese tõlkesse, siis on see stiililiselt väga ladus ja kergesti loetav. On tarvitet ka osaliselt keelelisi uuendusi, mõnesuguseid lühendat vorme, uusi sõnu jne. Vaatamata, et neis uuendusis mõned vääratused, näiteks, kultuurilises (pro kultuurlikus ehk kultuurilises) teheline (pro tehastlik) samuti ka mõned korrektuuri vead läbiviilksatand, on ta keeleliselt võrdlemisi puhas ja korrapärane.

Rahulolematust tekitab küll kahtlemata võimatu vilets trükk, mille tagajärjel paljuid sõnu tuleb otsida lause mõtteniidist. Seega ta lugemine märksalt raskendet ning nõuab pidevaid närve. Loodame, et kui mitte teised, siis revolutsioonilised noored, kelle näriid millaski pole lovedav, saavad üle ka sellest raskusest ning loevad huvitava raamatukese lõpuni.

O. Kullerkupp.

MEIE AJAKIRJAD.

Ühes kasvava noorte kommunistliku liikumisega näeme kiiret kasvu ka noorte häälekandjate väljaandmises. Pea igal maal, kus noorte kommunistlik liikumine ühel või teisel viisil maad võtnud, ilmuvad juba kaunis elujõulised noorte häälekandjad, mille veeruil valgustatakse ning arutatakse kõiki nähtusi ja küsimusi, mis seot noorte elu ja võitlusega parema ilmkorra ja aadete eest.

Kõige rikkam maa noorte kommunistlike häälekandjate poolest, on Nõukogu-Venemaa ja see on ka täiesti arusaadav, sest mitte kusagil mujal ilmariigis pole noorte kommunistlik liikumine nii võimsalt ja vabalt areneda võind, kui siin. Näit. ilmub Venemaal pääle Peterburi ja Moskva kui noorte liikumise keskkohdade häälekandjate veel üle 100 noorte kom. häälekandja provintsis; pääle selle üle 200 noorte lehekülje igapäevaste ajalehtede juures.

Muil mail ilmuvad järgmised noorte kommunistlikud häälekandjad:

Saksamaal: „Die Junge Garde“ („Noor kaardivägi“), kaks korda kuus. Toimetus Berliinis, Stralauer Strasse 12.

Inglismaal: „The Red Flag“ („Punane lipp“), kord nädalas. Toim. Londonis, Fields, 58, Broadway; „The Red Dawn“ („Punane Eha“), kord kuus. Toim. Glasgovi, 17, Oswald street.

Prantsusmaal: „L'Avangarde Communiste et ouvrière“ (Kommunistlik ja töölise Eelvägi“), kaks korda nädalas. Toim. Duteaux (Seine) 33, Boesvd. Richard Wallace.

Itaalia: „Avangardia“ (Eelvägi), kord nädalas. Toim. Rocmas. Via del Seminario, 87.

Ameerika Ühisriiges: „The Young International“ („Noorsoo Internatsionaal“), kaks korda kuus. Toim. Chikagos, III Loeb. N. 2488, Seminary Avenue.

Austrias: „Die kommunistische Jugend“ („Kommunistlik noorsugu“), kaks korda kuus. Toim. Viinis, Pulversturmstrasse, 7/V.

Soomes: „Nuori Työläinen“ („Noor tööline“), kord nädalas. Toim. Helsingis, Sirkuskatu. 5; „Tills storms“ („Tormjooksule“), rootsikeelne, kord kuus. Toim. Helsingis, Cirusgattan, 5; „Sosialistinen Aikakauslehti“ („Sotsialistlik Ringvaade“). Toim. Helsingis, Elantarahantie, 1.

Lätis: „Juni Spartak“ (Noor Spariaklane“), kaks korda kuus; põrandaalune noorte häälekandja.

Leedu-Valgevenes: „Juni Kommunist“ („Noor Kommunist“), kaks korda kuus; ilmub põranda all.

Rootsis: „Stormklockan“ („Hädakell“), kord nädalas. Toim. Stokholmis, Torsgastanio, 10.

Norras: „Klassenkampen“ („Klassivõitlus“), kord nädalas. Toim. Kristiaanis, St. Olafs gate, 14 III.

Daanis: „Tremad“ („Edasi“), kaks korda kuus. Toim. Kopenhaagenis, Rømersgade, 22.

Bulgaarias: „Mladeschka Pravda“ („Noorte õigus“), kaks korda nädalas. Toim. Sofias, rahvamajas. (Praegu kinni pandud).

Elsass-Lotharingis: „Junger Revolutionär“ („Noor Revolutsioonäär“), kord kuus. Toim. Mühlenhause- nis, Hoffnungsstrasse, 77.

Hollandis: „Die Jonge Kommunist“ („Noor Kommunist“), kord kuus. Toim. Haagis, Rembrandtsstraat. 373.

Lõuna-Slaavis: „Crocna Zastava“ (Punane lipp“), kaks korda kuus. Toim. Belgradis, Sarajevo, 45.

Luxemburgis: „Neue Jugend“ (Uus noorsugu“), kaks korda kuus. Toim. Luxemburis, Kongregationstrasse 3.

Rumeenias: „Tinctretul Socialist“ („Sotsialistlik noorsugu“), kaks korda kuus. Toim. Bukarestis, Strada St. Jonica, 12.

Helveetsias: „Neue Jugend“ („Uus noorsugu“), kaks korda kuus. Toim. Baaselis, Burgvogtei.

Slovakkis: „Az Itju Garda“ („Noor kaardivägi“), kaks korda kuus. Toim. Kozuris.

Belgias: „L'ouvrier Communiste“ (Kommunistlik Tööline“), kaks korda kuus. Toim. Brüsselis, Ala Fontaine, 3, Rue Steenpoort.

Hispaanias: „El Comunista“ („Kommunist“), kord nädalas. Toim. Madridis, Mendizubal, 87/III.

Ungaris: „Az Ifju Proletar“ („Noor Proletaarlane“), ilmub põranda all; „Ertesitö“ teateleht, ilmub samuti põranda all.

Päale nende noorte kom. häälekandjate ilmub veel noorte kuukirju ja nädallehti Belgias, Poolas ja Tsehi-Slovakkis. Kuid need pole veel täiesti kommunistlikku vaimu omand, tunnevad vaid kaasa kom. liikumisele. Muidugi on ka palju sarnaseid noorte kuu- ja nädalkirju, mis täis sündikalistlikku

ja opportunistlikku vaimu, ning seepärast loobume neid nimetamast.

Peaaegu kõigil mail on nooril töölisel oma häälekandja väljaandmine kuidagimoodi võimaldet, ent valges Eestis pole see võimalik. Venemaal asuvail Eesti nooril ilmuvad kuukirjad „Noored Kommunaarid“ — Peterburis, ja „Noor Asunik“ — Omskis. Päale selle iganädaline „Noorte lehekülg“ „Edasis“.

Nimetada tuleks lõpuks veel üleüldset tutvaks või populäärseks saand Noorte Kommunistliku Internatsionaali keskhäälekandjat „Noorte Internatsionaali“, mis ilmub Vene, Saksa, Rootsi ja arvatavasti varsti ka Inglis-, Prantsus- ning Itaalia keeles. Päale selle ilmub Saksa keeles „Rahvusvahelise Noorsoo Kirjavahetus“ iga kümne päeva takka.

J. Hurt.

KIRJAVASTUSED.

H. Aus, punases sõjaväes. Tehke nii, nagu kirjas lubate, siis ilmub Teie „Hällilaul“ järgmises numbris — parandetult.

Punane Öis. Teatage oma õige nimi ja täielne aadress, — mis ainult toimetuse teada jäävad — siis avaldame, kuigi parandetult.

Reesa Linder, siin. Tele luuletus „Orjade kannatus“ on avaldamiseks nõrk, ent annab lootust, et hoolsamal töötamisel on paremad tulemused. Seepärast soovime esimese katse nurjaminekul luuletamisest ja üldse kirjanduslikust tööst mitte loobuda, vaid energilisemalt edesi jätkata.

Arnold J—m, siin. Ruumipuudusel ootab järke.

Julius Rammus. Leiate avaldetuna. Loodame, et esimehe viimseks ei jää.

J. A. Normann, Oparinos. Osalt tarvitame. Kui võimalik, saatke värskemaid!

Sakkous, siin. Ruumipuudusel korda ootamas.

J. Jalakas, Tshudovis. Teie poolt juba varemalt saadet „Kaks kevadet“ ilmub järgmises numbris parandetult ja lühendatult.

Karu, Jenisei kub. Poliitilisist ja üldtähtsusega küsimusist kirjutavad seltsimehed, kes neis rohkem kompetent- sed. Teil pole seekord õnnestand. Soovime kirjutada lihtsamalt: elu nähtusist, ühingu tööst jne.

Ain Rannaleet. Teie „Valguselle ja päikeselle“ pidi olevast numbrist tungival ruumipuudusel välja jääma.

TRÜKKVEAD.

Eelmises „Noorte Kommunaaride“ numbris on läbi läind mõned mõtteksitavad vead. Parandame neist tähtsamad.

Ain Rannaleedu luuletuses „Noor sepp“ kolmas salm, kolmas riim: — „küll vilja võrsub ikka külvat vist...“ peab olema: „küll vilja võrsub ikka külvat ivist...“

Elise Tenteri luuletuses „Talihoonik Peterburis“ — esimeses salmis, esimeses reas on: „Oo, kullalips virves puhkev jne.“ Peab olema: „Oo, kullalises virves puhkev jne.“

Toimetuse aadress:

Peterburis, Fontanka № 27.

Tel. 128-48.

Vastutav toimetaja: Toimetuse Kolleegium.

Väljaandja:

V. N. K. Ü. K. K. Eesti Sektsioonide

Keskbüroo.